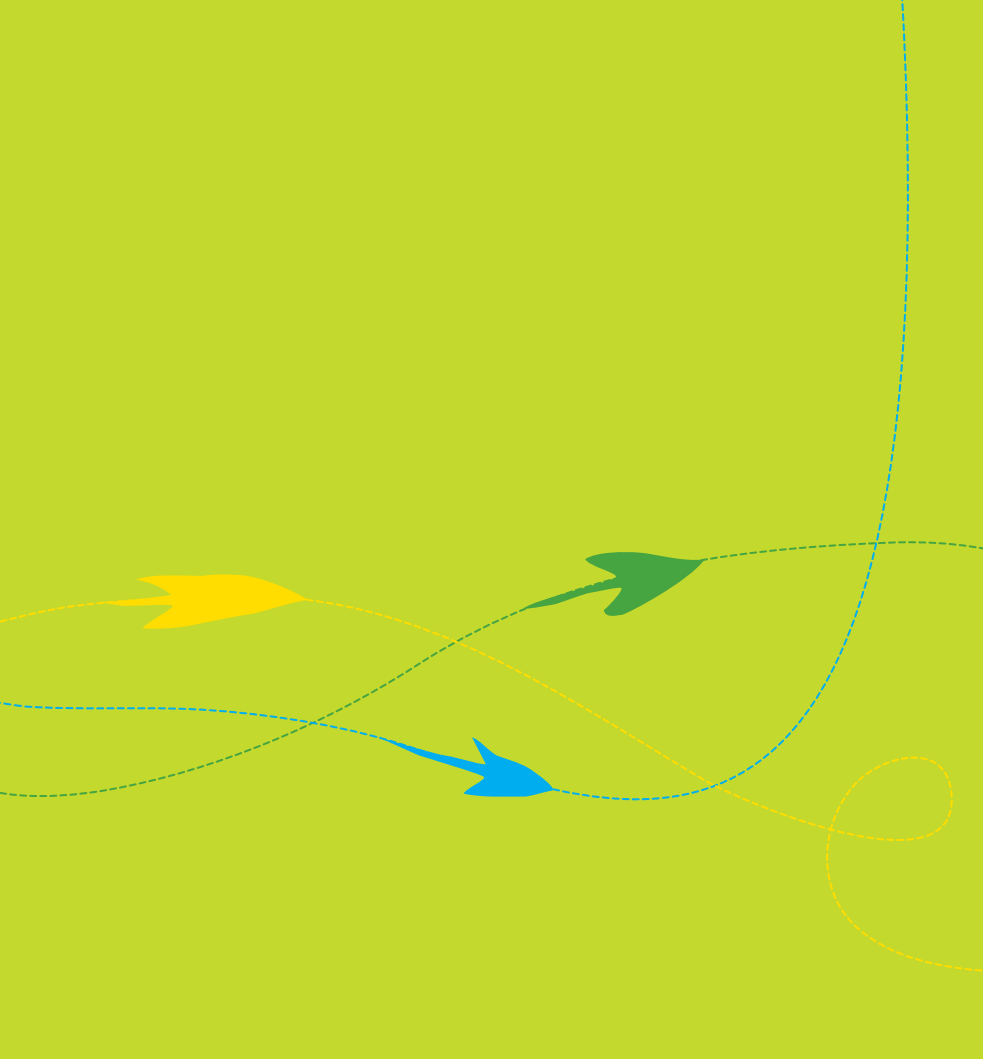

STŘEDISKO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY
A ETIKY RÝCHORY SEVER

VÝROČNÍ ZPRÁVA
ZA ROK 2009

STŘEDISKO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY A ETIKY RÝCHORY SEVER

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2009

*Rok se s rokem sešel
a je tu zase ten krásný čas kvetoucích stromů,
prvního sena a Výročních zpráv.*

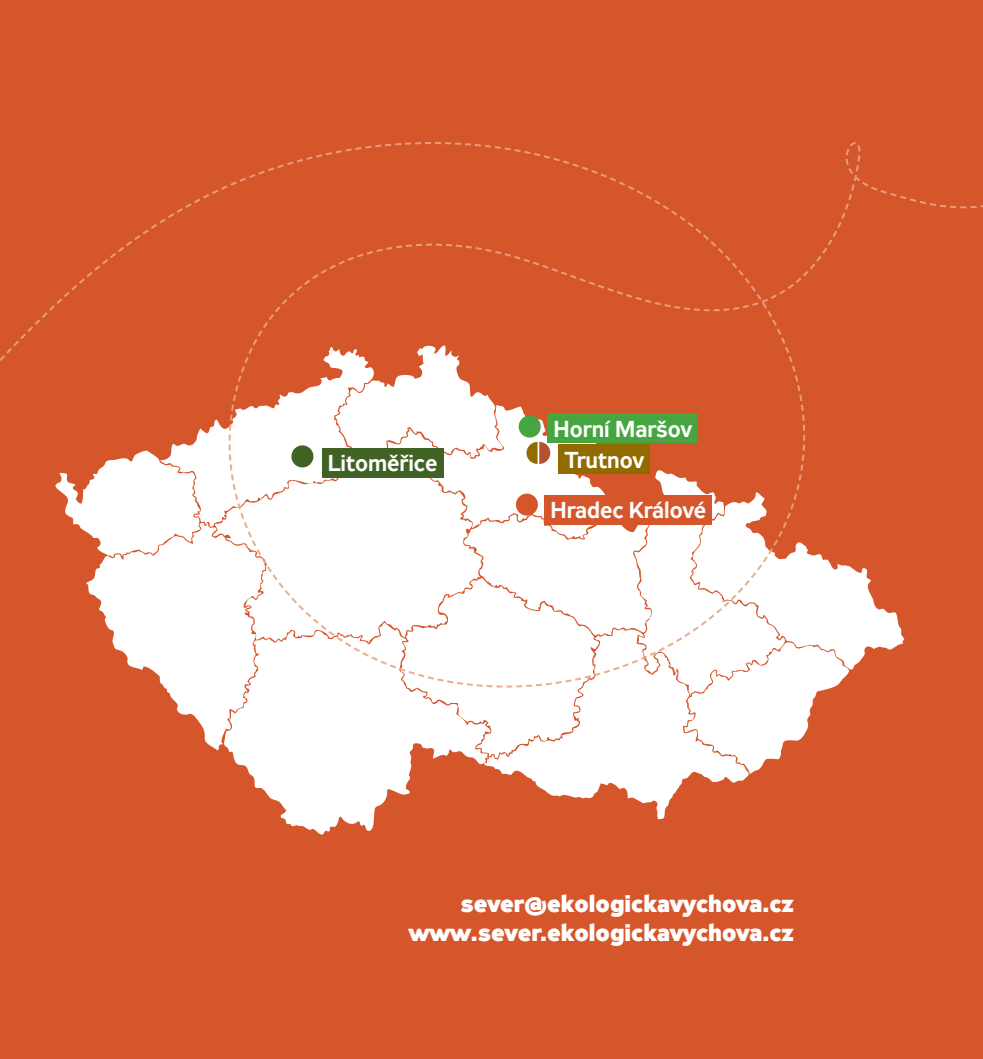
Taky jsme pro Vás jednu připravili

OBSAH

Kde nás najdete	7
Vzdělávací akce pro děti a mládež	11
Školní projekty	17
Vzdělávací akce a metodická pomoc pro pedagogy	27
Vzdělávání dospělých	39
Volnočasové aktivity	41
Vytváření podmínek pro rozvoj Ekologické výchovy	43
Ekologické poradenství	50
Komunitní práce, zapojení veřejnosti, osvětové akce	53
Projekt DOTEK	65
Publikační činnost	66
Poděkování	68
Na SEVERu v roce 2009 pracovali	70
Finanční zpráva	75

Litoměřice

Horní Maršov

Trutnov

Hradec Králové

sever@ekologickavychova.cz
www.sever.ekologickavychova.cz

KDE NÁS NAJDETE

ADMINISTRATIVNÍ CENTRÁLA

Úpická 146/18

541 01 Trutnov

Tel: +420-739-203-201

E-mail: sever-adm@ekologickavychova.cz

V září došlo k organizačním změnám a centrální pracoviště se rozdělilo na dvě samostatné jednotky podle převládající činnosti. Jak název napovídá, její hlavní pracovní náplní je stále narůstající administrativa. Pracovníci se starají o účetnictví, přípravu projektových žádostí a grantového kalendáře, personální otázky, klíčování nákladů do jednotlivých projektů, vnitřní předpisy organizace a hlavně evidenci všeho a všech.

PROJEKTOVÁ CENTRÁLA

Úpická 146/18, 541 01 Trutnov

Tel: +420-734-310-969, E-mail: sever-cz@ekologickavychova.cz

Druhé z nově vzniklých pracovišť má na starosti zejména celostátní projekty a zakázky, koordinuje projekty, které jsou realizovány v rámci ostatních pracovišť, například Škola pro udržitelný život a také mezinárodní projekt Carbon Detectives. Pracovníci poskytují také poradenství školám, veřejné správě a odborné veřejnosti v oblasti ekologické výchovy.

PRACOVISŤE HORNÍ MARŠOV

Pobytové středisko: Horní Maršov 175, 542 26

Tel: +420-499-874-280, +420-739-203-205

E-mail: sever-hm@ekologickavychova.cz

DOTEK - Dům obnovy tradic, ekologie a kultury

Bývalá fara v Horním Maršově, č. p. 175

Tel: +420-739-203-207, E-mail: sever-dotek@ekologickavychova.cz

Středisko SEVER sídlí v Horním Maršově od roku 1994, kdy začalo působit v části budovy základní školy. V pobytovém středisku celoročně probíhají pobytové i krátkodobé programy pro žáky mateřských, základních a středních škol. Středisko je také místem seminářů pro pedagogy a veřejnost. Koná se tu i část řemeslných dílen pod vedením pracovníků SEVERu. Sídlí zde také ekoporadna. Středisko ve spolupráci s Obcí Horní Maršov je iniciátorem a pořadatelem mnoha kulturních a osvětových akcí, lákajících návštěvníky nejen místní, ale i přespolní. Od konce roku 2002 SEVER vlastní budovu bývalé fary v Horním Maršově, kde buduje mnohoúčelové centrum DOTEK – Dům Obnovy Tradic, Ekologie a Kultury. Pořádají se tu výtvarné a řemeslné dílny, kulturní a osvětové akce a lze se tu setkat s ukázkami zemědělského hospodaření.

PRACOVISŤE HRADEC KRÁLOVÉ

Kavčí Plácek 121, 500 03 Hradec Králové

Tel.: +420-495-580-319, Mobil: +420-739-203-209

E-mail: sever-hk@ekologickavychova.cz

Královéhradecké pracoviště SEVERu sídlí v historické části města poblíž Malého náměstí od roku 2002. Jeho působnost se vztahuje především

na Královéhradecký kraj a město Hradec Králové. Realizuje především krátkodobé výukové programy pro MŠ, ZŠ, SŠ, které realizuje v sídle na Kavčím Plácku nebo s nimi jezdí do terénu a do škol. Pořádá pobytové výukové programy v Krkonoších, vzdělávací semináře pro pedagogy akreditované MŠMT, semináře pro zástupce radnic rozhodující o životním prostředí, přednášky a programy pro veřejnost (Den Země, brigády, promítání filmů s ekologickou tematikou, soutěže, výstavy). V rámci střediska funguje víkendový přírodovědný klub Svižník pro děti a mládež ve věku 6 až 15 let. SEVER nechýbí ani na městských společenských akcích jako Evropský týden mobility, Bambiriáda a Dožínky. V ekoporadně ochotně zodpovídají dotazy z nejrůznějších sfér svého působení a ekoobchůdek nabízí prodej Fair Trade výrobků a biopotravin, výrobků z FSC dřeva, půjčování publikací a pomůcek. Pracovníci vedou dlouhodobé školní ekologické projekty a podílí se na vzdělávání pedagogů v kraji.

PRACOVISŤE LITOMĚŘICE

Na Valech 53, 412 01 Litoměřice

Tel: +420-416-734-838, Mobil: +420-604-206-174

E-mail: sever-ltm@ekologickavychova.cz

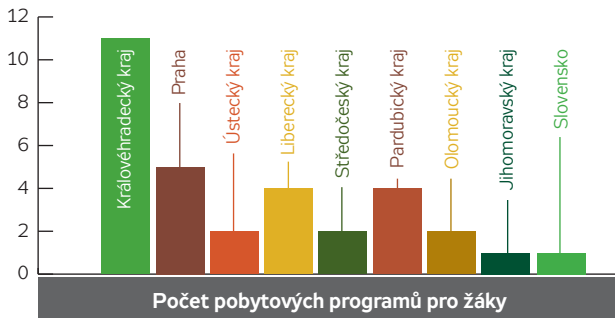
Pracoviště SEVERu v Litoměřicích vzniklo v roce 1997, sídlí v malé budově ZŠ Litoměřice Na Valech a má působnost především pro Ústecký kraj a pro město Litoměřice. Pořádá zde ekologické výukové programy pro žáky mateřských, základních a středních škol, školní ekologické projekty, víkendové pobyty, semináře pro učitele, osvětové akce pro veřejnost. Dále nabízí konzultace, stáže, poradenství v oblasti životního prostředí a ekologické výchovy, pomůcky a literaturu.

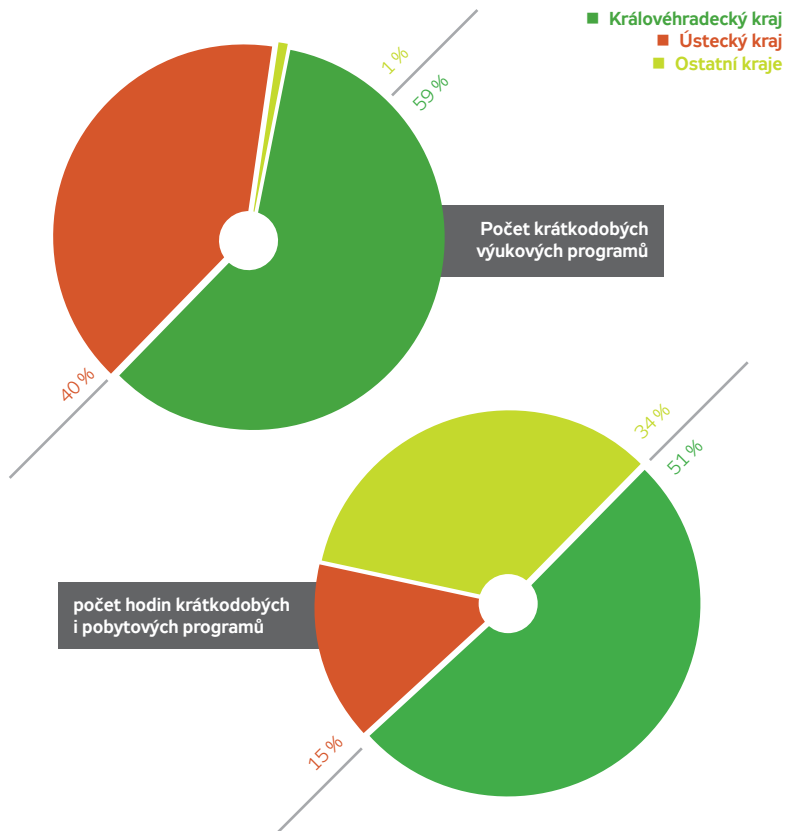

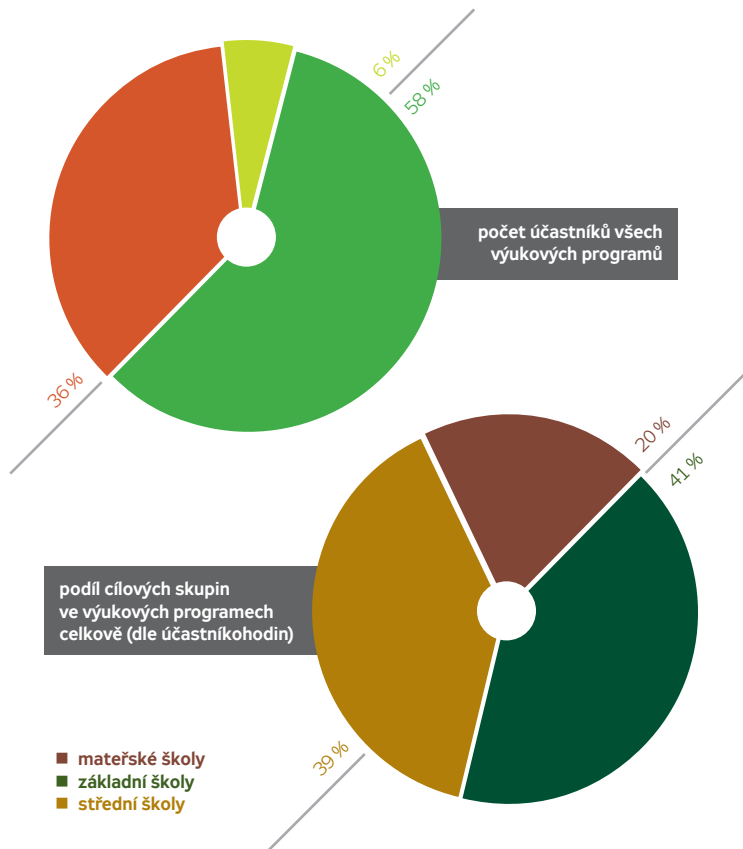
VZDĚLÁVACÍ AKCE PRO DĚTI A MLÁDEŽ

EKOLOGICKÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY PRO ŠKOLY

- V roce 2009 proběhlo ve všech pracovištích SEVERu **637** výukových programů a bylo odučeno **1782** hodin. Programy prošlo **12006** žáků z MŠ, ZŠ a SŠ.
- Krátkodobých (několikahodinových) výukových programů proběhlo **604** o celkové délce **809** hodin s účastí **11324** žáků MŠ, ZŠ a SŠ.
- Pobytových akcí na středisku SEVER (vícedenních) proběhlo **33** o celkové délce **973** hodin. Zúčastnilo se jich **682** žáků ZŠ a SŠ.

NABÍZENÉ PROGRAMY SE ZAMĚŘUJÍ NA TYTO OBLASTI

- budování týmu, komunikace a spolupráce
- vztah člověka k volně žijícím i domácím zvířatům, ochrana zvířat, welfare hospodářských zvířat, ekologická etika
- znovuoživení tradičních řemesel a zvyků, prohloubení vědomostí o historii místa
- vývoj vztahu člověka k přírodě během historického vývoje společnosti
- odpadové hospodářství, třídění, recyklace, spotřebitelství, výroba, ekonomika
- alternativní zdroje energie, obnovitelné a neobnovitelné zdroje surovin a jejich čerpání
- problémy životního prostředí, kde pramení a jak je můžeme řešit
- poznávání a chápání vzájemných složitých vazeb v přírodě
- smyslové vnímání přírody
- environmentální problémy na globální úrovni a v souvislostech (mezi metody výuky patří řízené diskuse, simulační hry, terénní pozorování i dramatická výchova)

VÝUKOVÉ PROGRAMY PODPORUJÍ

- Evropská komise – direktorát pro energii a dopravu
- Evropský sociální fond (v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost)
- Státní fond životního prostředí
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- Ministerstvo životního prostředí
(prostřednictvím SSEV Pavučina – Národní síť)
- Lesy České republiky, s. p.
- Město Hradec Králové
- Královéhradecký kraj
- Centrum evropského projektování (v rámci programu Čistá obec, čisté město, čistý kraj)
- Nadace rozvoje občanské společnosti NROS
- město Litoměřice
- obec Horní Maršov

ŠKOLNÍ PROJEKTY

PROGRAM ŠKOLA PRO UDRŽITELNÝ ŽIVOT

Škola pro udržitelný život je společný grantový a asistenční program Nadace Partnerství a Střediska ekologické výchovy SEVER. Posláním programu je vzdělávání v oblasti udržitelného rozvoje a zapojení veřejnosti do konkrétních akcí směřujících ke zlepšení životního prostředí.

Výsledkem projektů, jejichž předkladateli jsou školy, je řada konkrétních činností vedoucích ke zlepšení životního prostředí a kvality života v obcích – např. vysázená zeleň, upravené cesty, opravené drobné památky, úspory energie, snížení množství odpadů apod. Zároveň s tím výrazně přispívají k probíhající reformě vzdělávání - škola orientuje výuku na potřeby skutečného života a do školního vzdělávacího programu přirozeným způsobem zahrnuje rozvoj kompetencí potřebných pro řešení problémů současného světa. Generálním sponzorem programu je Toyota Motor Europe. V roce 2009 program podpořilo také MŽP. Projekt probíhá i v Polsku a ve Velké Británii.

Pátý ročník programu Škola pro udržitelný život byl ukončen

30. dubna 2009. Na rozdíl od minulých ročníků byl program vyhlášen celorepublikově, nakonec se zapojily školy a organizace ze 7 krajů. Ve 4 krajích realizovaly projekt přímo školy (celkem 21) a v dalších 3 krajích probíhala společná realizace se středisky ekologické výchovy (3 projekty). Ve všech krajích fungovala střediska ekologické výchovy jako konzultanti. Celkem školy získaly 1 554 829 Kč. V červnu se opět

uskutečnilo česko-polské setkání pro školy, které se do programu zapojily. Spoluvyhlášovateli bylo Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory SEVER a Nadace Partnerství, generálním sponzorem byla Toyota Motor Europe.

V roce 2009 také pokračoval projekt Škola pro udržitelný život **podpořený z blokového grantu NROS**, trvající od července 2008 do června 2010. Tento projekt navazuje na program Škola pro udržitelný život. Je realizován ve čtyřech krajích – Královéhradeckém, Libereckém, Ústeckém a Pardubickém. Cílem projektu je budování kapacit místních leaderů v oblasti ekologické výchovy a udržitelného rozvoje, zapojení veřejnosti do konkrétních akcí vedoucích ke zlepšení životního prostředí, vytváření strategií a uskutečnění praktických místních projektů ochrany přírody a udržitelného rozvoje v obcích a městech (jde o projekty zaměřené na výsadbu zeleně v intravilánech obcí i krajině, zlepšení environmentálních kvalit veřejných prostranství, projekty úspor energie přispívající k ochraně klimatu, apod.).

Po zahájení projektu v minulém roce, kdy probíhaly přípravné práce na webu projektu, propagačních materiálech atd., bylo vybráno celkem 12 nabídek škol k realizaci místních aktivit za 805 600 Kč. Současně s realizací aktivit vzniká i nová publikace s pracovním názvem „Učíme se dobře rozhodovat pro budoucnost - Budování vztahů mezi školami, obcemi a správci veřejných pozemků a prostor cestou místně zakotveného učení a zapojování občanů“, která vyjde v první půli roku 2010.

V uvedených 4 krajích projekt Škola pro udržitelný život realizuje středisko SEVER ve spolupráci s o.p.s. Partnerství, Ekocentrem Paleta a Diviznou Liberec.

Projekt je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

V lednu 2009 byl vyhlášen již šestý ročník projektu Škola pro udržitelný život. V květnu 2009 vybrala grantová komise celkem 17 škol, které s podporou 6 středisek ekologické výchovy (regionálních koordinátorů) v celé ČR začaly realizovat své praktické místní projekty udržitelného rozvoje obcí za celkem 1 187 560 Kč. V roce 2009 na místní projekty přispěla i DM drogerie v rámci kampaně „Bio do škol“. Z výše zmíněných 17 projektů se jednalo o 5 projektů zaměřených na biopotraviny ve školách.

MEZINÁRODNÍ PROJEKT SIEU – SCHOOLS FOR INTELLIGENT ENERGY USE /ŠKOLY PRO INTELIGENTNÍ VYUŽÍVÁNÍ ENERGIE

Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory – SEVER Horní Maršov se stalo partnerem mezinárodního projektu „Školy pro inteligentní využívání energie“ – SIEU. V rámci projektu, do něhož je zapojeno 11 partnerů a 90 středních odborných škol z 9 zemí Evropské unie, studenti řeší aktuální a skutečné zadání týkající se úspor energie a využívání obnovitelných zdrojů energie.

Projekt využívá novou metodu dějové linie. Skupina studentů (třída) založí vlastní Agenturu pro energii a prostřednictvím SEVERu obdrží zadání od konkrétní firmy, obecního úřadu, knihovny, muzea či jiné

organizace (klienta). V rámci agentury si studenti rozdělí funkce a úkoly a intenzivně pracují na řešení zadání. Výstupem je doporučení, které klientovi nastíní možné způsoby řešení jeho energetického problému. Studenti pracují individuálně i ve skupinách a v rámci tvůrčího procesu získávají relevantní poznatky a informace, pomocí nichž si utvářejí představu o nejnovějších trendech a možnostech energetických řešení. Pracovníci SEVERu se v průběhu projektu setkávají s ostatními realizátory v dalších Evropských zemích. Krystalizující nápady jsou průběžně konzultovány s odborníky a na závěr je zpracována prezentace. Všechny Agentury pro energii na konci projektu představí své prezentace na společném setkání klientovi, který si podle svého zvážení vybere projekt, jenž bude nejlépe odpovídat jeho specifickým podmínkám a zadání.

Projekt probíhá ve dvou kolech. Klientem se v prvním kole stala prodejna a Bio jídelna Bazalka v Hradci Králové, zabývající se alternativními směry stravování. Studenti prostřednictvím své agentury radili, jak na téma úspory ve firmách. Druhou možností, kterou si studenti mohou vybrat je zavedení solárních panelů na ohřev vody či výrobu elektřiny na střechu Bio jídelny. V rámci projektu vyšla i **metodická publikace**. Do projektu se zapojily školy: Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola Turnov, Střední odborná škola veřejnosprávní a sociální Stěžery, Vyšší odborná škola a Střední odborná škola Nový Bydžov, Střední odborná škola elektrotechnická a strojní a Střední odborné učiliště Pardubice, SOŠ a SOU Hradební Hradec Králové a Česká lesnická akademie Trutnov. Druhé kolo projektu je plánováno na školní rok 2010/2011. Více na www.sieu.info/cz/news

MEZINÁRODNÍ PROJEKT CARBON DETECTIVES EUROPE (UHLÍKOVÍ DETEKTIVOVÉ)

Cílem tříletého mezinárodního projektu, jehož realizace byla zahájena v květnu 2009, je začlenění hlavních zásad, hodnot a přístupů udržitelného rozvoje do vzdělávání a výuky. Projekt bude žáky ve věku 8–14 let inspirovat ke snižování uhlíkové stopy jejich školy a současně bude zvyšovat jejich povědomí o klimatických změnách, možnostech využívání inteligentní energie a důležitosti šetrného nakládání s energiemi.

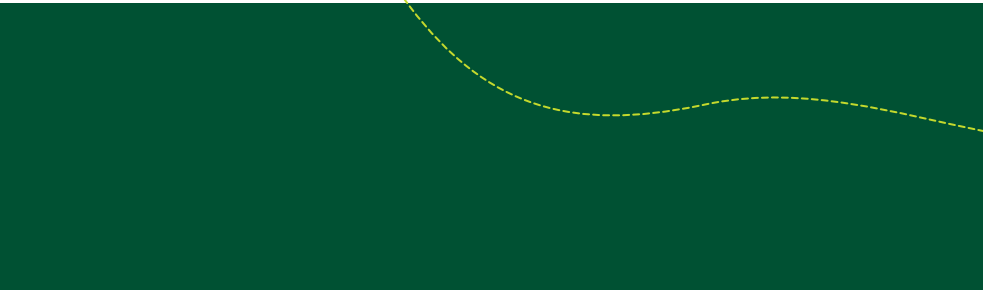
Hlavním výstupem projektu bude vytvoření interaktivních a uživatelsky atraktivních internetových stránek **www.carbondetectiveseurope.org** pro pedagogy a žáky, pomocí nichž budou moci sledovat podíl své školy na emisích oxidu uhličitého. Uživatelé webových stránek se dozvědí řadu tipů, postupů a rad, jak emise prostřednictvím chování jednotlivců a systémových změn snížit. Stránky budou moci využívat k vytváření a realizaci uhlíkového akčního plánu a současně budou moci svoje nápady sdílet s jinými školami. Pro uživatele v České republice bude připravena česká verze internetových stránek. Díky svému mezinárodnímu charakteru bude projekt umožňovat srovnání emisí oxidu uhličitého ve školách napříč Evropou. Je zapojeno celkem deset evropských zemí. Hlavním řešitelem projektu je britská organizace Building Research Establishment Ltd.

Hlavní koordinátor a partneři: Velká Británie: BRE (Building Research Establishment), Solstice; Rakousko: FUB (FORUM Umweltbildung Salzburg); Maďarsko: HSEE (Hungarian Society for Environmental Education); Česká Republika: SEVER; Bulharsko: TIME (TIME-Ecoprojects Foundation).

SÍŤ EKOŠKOL V ČESKÉ REPUBLICE

Středisko ekologické výchovy SEVER je partnerem Sdružení Tereza v projektu OPVK Síť Ekoškol v ČR a zároveň je krajským koordinátorem programu Ekoškola v Královéhradeckém a Ústeckém kraji.

Ekoškola (Eco-Schools) je mezinárodní program v kterém se žáci seznamují s environmentálními tématy a zároveň sami usilují o třídění a minimalizaci odpadů, úspory energie či vody a zlepšení životního prostředí školy. Zakládají celoškolský pracovní tým Ekoškoly, vytvářejí si vlastní ekokodex, analyzují současnou situaci na škole v uvedených oblastech a navrhnou zlepšení, která se snaží posléze naplnit. Program je vhodný pro školy základní, střední, i speciální, školy malé i velké, vesnické i městské. Cílem projektu je rozvíjet znalosti, dovednosti a postoje žáků ve vzdělávání pro udržitelný rozvoj s důrazem na environmentální oblast prostřednictvím osvědčeného praktického mezinárodního programu Ekoškola. Projekt Síť Ekoškol v ČR tvoří komplexní systém metodické podpory k EVVO. Ta je poskytována školám zapojeným do programu Ekoškola ve všech krajích ČR prostřednictvím krajských koordinátorů. Na zapojených školách se žáci budou pod vedením pedagogů seznamovat se environmentálními tématy, s využitím inovativních metod výuky budou realizovat konkrétní opatření vedoucí k ekologizaci provozu školy. Tím projekt povede i k rozvoji jejich klíčových kompetencí. Nejlepší zkušenosti z projektu budou zachyceny jako příklady dobré praxe a šířeny na další školy v ČR.

PUTOVÁNÍ PROSTOREM A ČASEM – REALIZACE PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA V PRAXI

V listopadu 2009 začal projekt Putování prostorem a časem. Projekt trvá 27 měsíců, končí v lednu 2012. Cílem tohoto projektu je vytvořit praktické výukové programy zaměřené na dokumentaci environmentálního a společenského rozvoje oblastí, ve kterých žáci a pedagogové žijí, a realizovat tyto výukové programy na 16 školách v regionech Krkonoše a Kutnohorsko. Na těchto školách budou do vyučování zapojeny aktivity zaměřené na poznávání vývoje krajiny a aktivity k posílení vztahu žáků k místu, kde žijí. V rámci environmentálního vzdělávání budou využity moderní komunikační a informační technologie.

Do projektu se zapojily 4 školy z regionu Krkonoš a Podkrkonoší, které již mají zkušenosti s předchozím projektem Krkonoše vnitřní a vnější: ZŠ Horní Maršov, ZŠ Strž Dvůr Králové nad Labem, ZŠ Žacléř a ZŠ Úpice – Lány. Cílem projektu je zjistit, jak spolu historicky souvisí regiony Krkonoše (Podkrkonoší) a Kutnohorsko, jak chování lidí v nížině ovlivňuje krajinu na horách a naopak. Školy k práci na projektu obdrží prezentační a dokumentační techniku a propagační předměty.

Pedagogové mohou využít nabídky seminářů k tématu krajina a její vývoj, pro žáky jsou připraveny výukové programy. Náplň programů bude tematicky korespondovat s odbornými semináři pro učitele, žáci se seznámí s vývojem vztahu člověka a krajiny, získají informace o hlavních historických etapách, poznají důsledky lidské činnosti v krajině a upevní si znalosti základních ekologických pojmů. Žáci se zúčastní internetových lekcí, v nichž získají dovednosti pro realizaci projektu – pro následný popis

environmentálních změn lokalit, ve kterých žijí. Obsah lekcí budou tvořit kapitoly vztahující se nejen k environmentálním, ale i k historickým, zeměpisným a společenským poznatkům, se kterými se žáci v průběhu projektu budou setkávat. Vzniknou internetové interaktivní stránky projektu.

Během projektu se uskuteční tři setkání zapojených škol. Třetí, slavnostní závěrečné setkání bude nadregionální a zhodnotí výsledky celého projektu. Žáci představí výsledky své práce, proběhne vernisáž putovní fotografické výstavy a křest nové publikace, která vznikne z nejzdařilejších materiálů (textů, fotografií, komentářů) jednotlivých škol. Předklada-
telem projektu je EKODOMOV, SEVER se na práci podílí jako partner.

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY

Město Hradec Králové podpořilo v roce 2008 v rámci projektu „Ekologické výukové programy a projektové dny na školách v Hradci Králové“ tvorbu a realizaci výukových programů pro MŠ, ZŠ a SŠ na území města. Pro tyto školy byla stanovena zvýhodněná cena 20 Kč na žáka. V rámci tohoto programu jsme na hradeckém pracovišti připravili a realizovali projektové dny pro 3 základní školy. Realizace výukových programů i projektových dní pomohla na jednotlivých školách naplňovat Průřezové téma Environmentální výchova.

VZDĚLÁVACÍ AKCE A METODICKÁ POMOC PRO PEDAGOGY

SPECIALIZAČNÍ STUDIUM PRO KOORDINÁTORY EVVO

Na konci roku byl otevřen již 4. ročník Specializačního studia pro školní koordinátory EVVO úplných i neúplných základních a středních škol. Jeden ročník je pro pedagogy ze všech krajů ČR, druhý pouze pro pedagogy z Královéhradeckého kraje. Jde o studium „výkonu specializované činnosti“ oblasti EVVO dle vyhlášky č. 317/2005 Sb., které je předpokladem zařazení koordinátora do příslušného kariérního stupně. Obsah studia v rozsahu 250 hodin je vytvořen dle Standardu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků EWO. Studium opět proběhne formou vícedenních seminářů na různých místech ČR s důrazem na využitelnost nabytých poznatků v praxi – studující se zúčastní řady praktických aktivit, práce v terénu, návštěv zajímavých škol, setkají se v rámci přednášek s mimořádnými osobnostmi, budou moci hovořit s aktivními koordinátory EWO a seznámit se s jejich prací. Studující mohou poznat nejen přírodně hodnotná území, ale zároveň se i seznámit s nabídkou dalších vzdělávacích institucí zaměřených na ekologickou výchovu. Studium je zakončeno obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Úspěšný absolvent specializačního studia získá po jeho ukončení osvědčení akreditované MŠMT.

PŘÍPRAVA BUDOUCÍCH UČITELŮ

Na hradeckém pracovišti proběhlo 5 seminářů pro studenty PF Univerzity Hradec Králové, zaměřené zejména na formy a metody environmentální výchovy, vhodné pro využití na základních školách. S UHK uzavřel SEVER Rámcovou smlouvu **o zajištění odborné praxe studentů Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové.**

Předmětem této smlouvy je spolupráce smluvních stran při zajištění odborné praxe a dalších forem výuky (přednáška, praktikum, terénní exkurze, seminář apod.), v souladu se studijními programy a vnitřními předpisy školy a na základě aktuálního rozhodnutí děkana Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové o praxi studentů **neučitelských studijních oborů**. Z tohoto titulu absolvovaly na hradeckém pracovišti dvě studentky UHK odbornou praxi a 1 odbornou stáž. Odbornou praxi u nás absolvoval také 1 student Přírodovědné fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra ekologie a ŽP a 1 student Univerzity Pardubice.

KAPRADÍ 2009 V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI

Regionální konference k ekologické výchově v Královéhradeckém kraji
Téma letošního setkání: Návrat ke kořenům

Jubilejní 10. setkání škol a institucí Královéhradeckého kraje rozvíjejících ekologickou výchovu se konalo 26. října v Jičíně. Hlavním cílem tradiční akce bylo umožnit setkání všech, kteří chtějí pomoci zlepšit stav životního prostředí prací s dětmi, mládeží i dospělými nebo v rámci svých úředních pravomocí či občanskou angažovaností, popřípadě svým životním stylem.

Slavnostní zahájení proběhlo na dvoře školy. Na úvod děti z hudebního kroužku zazpívaly dvě vtipné ekologické písně. Pozdravení oficiálního se dostalo účastníkům od moderátorky celého Kapradí Yvy Piňosové ze SEVERu, kterou vystřídal ředitel hostitelské školy Mgr. Zdeněk Procházka, dále pak 1. místostarosta města Jičina Ing. Ladislav Brykner, předseda výboru pro životní prostředí Královéhradeckého kraje RSDr., Ing. Otakar Ruml, Ing. Tomáš Kažmierski z Odboru environmentálního vzdělávání Ministerstva životního prostředí a zdravotice dokončil MVDr. Jiří Liška – místopředseda Senátu. Za zvuků fanfár vkračel i sám vévoda Albrecht z Valdštejna s chotí a průvodem. Zhodnotil kořeny ekologie a připomenul zásluhy své doby na formování krajiny.

Všichni účastníci se poté dle svého zájmu rozešli do dopoledních dílen: V krajině kořenů lidstva aneb Východní Afrikou po stezkách slonů (cestopisná přednáška RNDr. Petra Rybáře), Jak jsem potkal vodu (náměty na projekty na 1. stupni ZŠ), Příroda v umění, umění v přírodě (dílna výtvarná a hudebně-taneční), Čtyřka – škola, kolem které roste čtyřlístek (areál ekologické výchovy Mgr. Františka Kynčla), Kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme? (vazba k místu kde žijeme a jeho historie). V poledních hodinách se účastníci přesunuli do prostor Valdštejnského zámku, kde Kapradí pokračovalo.

Ředitel SEVERu RNDr. Jiří Kulich zhodnotil nelehkou cestu, ale i úspěchy ekologické výchovy od 1. do 10. Kapradí, pracovnice SEVERu seznámily přítomné s dalšími nabízenými velkými projekty. Královéhradecký kraj, finančně podporující EVVO, zastupovala Mgr. Iva Matějková.

Poté jako tradičně proběhlo udělení Ceny za ekologickou výchovu za rok 2009. Letošní ocenění z rukou samotného vévody z Valdštejna získali

Ing. Tomáš Hajnýš (ZOO Dvůr Králové nad Labem za dlouhodobou práci v ekologické výchově), David Číp (ZO ČSOP JARO Jaroměř, který po léta nezištně koná praktickou EVO v terénu, pomáhá, ovlivňuje a strhává stovky mladých lidí k nadšené a konkrétní práci pro přírodu), ZO ČSOP Orlice (Hradec Králové a Krňovice, za propagaci i obnovu dřevostavieb v kraji, za snahu o rozšíření krajových odrůd ovocných dřevin a za přiblížení staré zemědělské techniky a řemesel mladší generaci) a Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory – SEVER za patnáctileté působení a neustálé se rozvíjení a pomoc všem zájemcům v oblasti ekologické výchovy. Město Jičín ještě vyznamenalo 2 studenty za nadšenou práci na poli ekologickém a největší ocenění si po právu odnesl skromný svým chováním, ale velký svými praktickými činy pro ekologickou výchovu pan učitel Mgr. František Kynčl ze 4. ZŠ Jičín.

Opoledne patřilo opět dílnám. Záštitu nad setkáním převzali: Bc. Lubomír Franc, hejtmán Královéhradeckého kraje, podpořili MŽP a MŠMT. Pořadatelé byli SEVER a 4. ZŠ Jičín. Zúčastnilo se **138** pedagogů.

KAPRADÍ 2009 V ÚSTECKÉM KRAJI

V prostorách ZŠ Na Valech v Litoměřicích proběhl na podzim již 9. ročník Krajské konference ekologické výchovy KAPRADÍ 2009. Pro účastníky bylo připraveno sedm praktických dílen, prodejní výstava nakladatelství FRAUS a PORTÁL, představení výukových pomůcek a publikací z ekologického centra Rezekvítek Brno, prezentace organizací zabývajících se ekologickou výchovou v Ústeckém kraji a mnoho dalšího. Akce byla obohacena oslavou 15 let trvání Střediska ekologické výchovy SEVER. Celkem se konference zúčastnilo **156** lidí.

KAPRADÍČKO 2009 V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI

1. regionální setkání pedagogů MŠ

V listopadu se pod záštitou střediska ekologické výchovy SEVER konalo 1. regionální setkání pedagogů mateřských škol se zájmem o ekologickou výchovu také v Hradci Králové. Setkání bylo realizováno v rámci projektu Mrkvička – vzdělávací a informační podpora mateřským školám v naplňování environmentální oblasti Dítě a svět RVP PV, který koordinuje SSEV Pavučina a financuje MŠMT ČR. Akce měla udělenou akreditaci MŠMT, proběhla v rámci projektu KAPKA 21 a byla spolufinancována Státním fondem životního prostředí ČR.

Setkání bylo zahájeno seznámením s projektem Mrkvička, situací v EVO a ukázkami dobré praxe z regionu. V další části akce účastníci navštívili praktické dílny. Téma dílen byla různorodá -Environmentální výchova jako součást vzdělávacích cílů RVP PV (Lenka Hronešová, SEVER Hradec Králové), Lidé z planety Země - poznávání jiných kultur (Yvonne Piňosová, SEVER Horní Maršov), Co se skrývá za bludným kořenem – o léčivých bylinách (Jana Modrá, Technická univerzita Liberec) a Výtvarné hry s odpadovým materiálem (Jana Wagnerová ze Speciálních škol v HK).

Účast na akci byla vysoká, snad právě proto, že to bylo pro pedagogy mateřských škol první setkání tohoto druhu. Všichni, kteří Kapradíčko navštívili, byli nadšení, a to jak po obsahové stránce, tak projeвили spokojenost i se samotnou organizací a průběhem celého dne.

KAPRADÍČKO 2009 V ÚSTECKÉM KRAJI

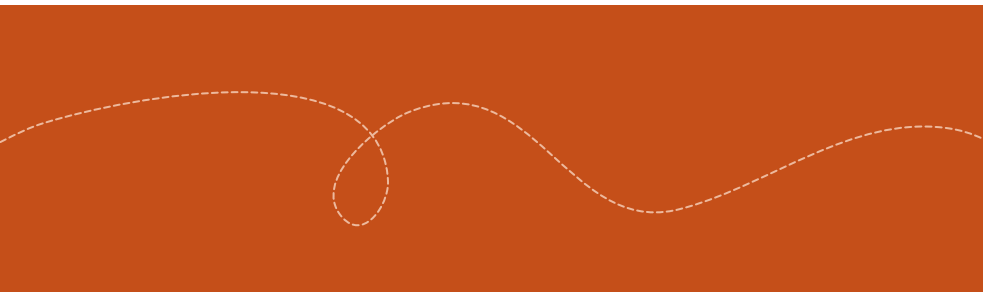
2.regionální setkání pedagogů MŠ

V listopadu proběhlo v budově ZŠ Na Valech 2. regionální setkání pedagogů mateřských škol se zájmem o ekologickou výchovu. Nechyběla na něm burza nápadů, které účastníci sdíleli. K dispozici bylo hned několik praktických dílen, nabízejících inspiraci pro práci s předškolními dětmi: Lidé z Planety Země (SEVER Horní Maršov) o poznávání kultur z celého světa, Tkaní pro nejmenší přinášející techniky tkalcovství, které zvládnou i nejmenší děti, Keramická dílna s předvánoční tematikou.

SEVER ŠKOLÁM, ŠKOLY SOBĚ

Vzdělávání pro udržitelný život na školách

1. listopadu 2009 se SEVER stal koordinátorem projektu, jehož cílem je ověřit zcela novou formu systematického a komplexního dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti výchovy pro udržitelný život. Projekt je určen pedagogům a dalším pedagogickým pracovníkům úplných i neúplných základních a středních škol v devíti krajích: Královéhradeckém, Ústeckém, Pardubickém, Středočeském, Libereckém, Olomouckém, Jihomoravském, Zlínském a v kraji Vysočina. Jde o pedagogy vykonávající funkci školního koordinátora EVVO, pedagogy – členy školních týmů a další pedagogické pracovníky, kteří mají zájem prohloubit svou odbornost v rámci problematiky udržitelného života a průřezových témat Environmentální výchova (na základních školách) a Člověk a příroda (na středních školách) v návaznosti na školní vzdělávací programy. Partnerem projektu je Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina.

Projekt potrvá celkem 36 měsíců (do 31. 10. 2012) a v jeho rámci bylo započato s přípravou řady vzdělávacích akcí:

→ **Doškolování kvalifikovaných koordinátorů EVVO**, které zahrnuje vícedenní i jednodenní vzdělávací akce pro pedagogy, kteří jsou absolventy specializačního studia pro školní koordinátory EVVO a chtějí si prohloubit znalosti a dovednosti v jednotlivých oborech se zdůrazněním terénního regionálního aspektu.

→ **Vzdělávání a podpora pedagogických týmů** představuje v práci s pedagogy novinku. Pedagogickým týmům 15–20 škol je během projektu poskytováno dlouhodobé systematické poradenství, cílené metodické vedení a vzdělávání podle společně vypracovaného plánu cílů ekologické výchovy, kterých chce škola v určité době dosáhnout (např. zavedení nového předmětu, zpracování průřezového tématu, proškolení týmu pedagogů k vybranému tématu). Zkušenosti těchto škol a praktické výstupy vzdělávání „šitého na míru“ budou shrnuty ve dvou metodických manuálech.

→ **Další odborné semináře** jsou věnovány pedagogům, kteří nejsou koordinátory EVVO, avšak zajímají se o různá aktuální témata vztahující se k problematice ochrany životního prostředí, chtějí si prohloubit znalosti a dovednosti ve svých oborech v návaznosti na začleňování průřezových témat Environmentální výchova a Člověk a příroda.

PRÁCE SE ŠKOLNÍMI TÝMY

V listopadu se uskutečnily jednodenní vzdělávací akce pro pedagogické týmy škol:

→ Akce ***Jak na téma zahrada*** poskytla praktické náměty pro pedagogy všech stupňů na terénní práce, biomonitoring a využití školní zahrady pro různé vzdělávací obory.

→ Seminář ***Člověk a prostředí*** poradil jak začlenit průřezové téma Environmentální výchova do ŠVP, řešil psychologické a sociologické aspekty udržitelného způsobu života, komunikaci a spolupráci jako nástroj řešení problémů životního prostředí. Seminářů se zúčastnilo **62** osob.

AKCE, KTERÉ PROBĚHLY V RÁMCI PROJEKTU NOVÁ KAPKA 21 PODPOŘENÉHO SFŽP

V roce 2009 proběhly poprvé akce určené výhradně pedagogům a mistrům odborného výcviku středních odborných škol a učilišť k tématům: Značení výrobků a ekologicky šetrné výroby, Odpady, Obnovitelné zdroje energie. Akce se setkaly se značným zájmem, podařilo se oslovit i ty školy, které se SEVERem dříve nespolupracovaly.

Díky podpoře SFŽP byla pro pedagogy 2. stupně ZŠ a SŠ doplněna nabídka témat o **Životní prostředí v ČR**.

Uskutečnily se 2 celodenní terénní exkurze: **Obnovitelné zdroje energie** (návštěva fermentační stanice, plantáž rychle rostoucích dřevin, kotelná

na biomasu, informační středisko ČEZ) a **Voda v krajině** (největší poldr v ČR a další protipovodňová opatření).

Poprvé bylo realizováno týdenní letní Repetitorium. Celkem se těchto akcí SEVERu zúčastnilo **685** pedagogů.

DALŠÍ SEMINÁŘE PRO PEDAGOGICKÉ PRACOVNÍKY

V únoru proběhly 4 semináře k projektu Škola pro udržitelný život v městech Hradec Králové, Pardubice, Litoměřice a Liberec. Semináře byly určeny pro pedagogy všech typů škol. Seminářů se zúčastnilo celkem 171 pedagogů. Akce byla podpořena NROS.

Pracoviště v Hradci Králové pořádalo tyto semináře pro pedagogy: O čtyřech královstvích, Svět v nákupním košíku, Značení výrobků, Stromy pro život aneb co se vejde do projektu, Ve městě a na vesnici, Příprava projektového dne. Zúčastnilo se **138** pedagogických pracovníků.

V Litoměřicích proběhly tyto semináře: Úvod do ekologické výchovy, Sedm barev duhy, Co si pamatuje krajina, Metodický seminář k výukovým pomůckám, Úvodní seminář do projektu Ekoškola, Tvoření z vlny, Seminář pro tým jedné školy – ZŠ Na Valech. Zúčastnilo se **238** pedagogů.

Pracovníci ze střediska v Horním Maršově se podíleli na seminářích pro kurz specializačního studia, Průřezové téma EV se ŠVP, seminář pro začínající ekopedagogy, vedli některé dílny v rámci konference KAPRADÍ, Ekologické minimum, Křížem krážem českým lesem.

U příležitosti Světového dne zvířat byl uspořádán seminář v Záchraně stanici pro živočichy pod vedením průvodce Davida Čípa v Jaroměři (ČSOP JARO Jaroměř). Seminář s názvem **Jak na téma ochrany zvířat** pojednával o etickém zacházení se zvířaty, postavení člověka v přírodě, jak probouzet vztah k živým tvorům a v neposlední řadě také poučení, jak zacházet s nalezeným zraněným zvířetem. Účastníci obdrželi informační materiály a metodiku.

Seminář **Křížem krážem českým lesem** se uskutečnil formou procházky po trase naučné stezky Les Království pod vedením lesníka. Účastníci obdrželi pracovní listy a pomůcky a vyzkoušeli si program stezky na vlastní kůži. Výklad se dotýkal současného hospodaření v lesích na celém území ČR v globálních souvislostech, trvale udržitelného lesního hospodaření, certifikace FSC a PEFC i hospodaření v lesích zvláštního určení. Byl představen manuál lesní pedagogiky „Pojďme na to od lesa“. Do podzimního lesa se s námi vypravilo 20 pedagogů.

Proběhly semináře pro pedagogy 2. stupně ZŠ a SŠ **Coca-colonizace, Projekt Zelený ostrov a Zvířata v ulicích**, pojednávající o synantropních druzích a významu živočichů v lidských sídlech.

VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

SEMINÁŘ PRO ZEMĚDĚLCE A DROBNÉ CHOVATELE

V dubnu 2009 byly prostory pobytového střediska v Horním Maršově místem konání semináře pro ekologické zemědělce, týkající se nových i stávajících pravidel ekologického zemědělství. Ekologickým zemědělčům i těm, kteří vstup na pole ekologického zemědělství zvažují, byly poskytnuty aktuální podrobné informace o změnách v legislativě a pravidlech ekologického zemědělství. Odbornou záštitu nad akcí převzala Okresní agrární komora.

ZELENÉ ÚŘADOVÁNÍ

V roce 2009 proběhla první fáze k zavádění „zeleného úřadování“ na Městském úřadě v Litoměřicích. Úředníci absolvovali dvoudenní školení, které lektorsky zajistil Ekologický institut Veronica. Zástupci městského úřadu byli proškoleni v základních principech provozu veřejné správy v duchu udržitelnosti, v prevenci vzniku odpadu. V další fázi Městský úřad v Litoměřicích čeká ekologický audit s návrhy na úspěšná opatření a srovnání několika kritérií před zavedením opatření a po zavedení opatření. Na rok 2010 je dále naplánované pokračující školení pracovníků úřadu.

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

ZÁJMOVÉ KROUŽKY A KLUBY

V Litoměřicích nadále fungoval **kroužek Nezmaři** pro 14 dětí od 9 do 10 let. Mezi hlavní činnosti kroužku patřily jednodenní schůzky, na kterých se děti hrou a zábavnou formou učily poznávat nejbližší okolí, orientovat se v přírodě a získávat k ní pozitivní vztah. Důležitým úkolem bylo děti naučit týmové spolupráci a ohleduplnému chování mezi sebou. Vyvrcholením celoroční práce byly společné výpravy po Českém středohoří.

V Hradci Králové pokračoval ve své funkci **Přírodovědný klub Svižník**. Mládež byla rozdělena podle věku na mladší (Tučňáci, Ještěrky 6–13 let) a starší (Rosnatky 15-18 let). Celkem klub navštěvovalo 48 dětí. Schůzky probíhaly jednou do měsíce. Bylo uskutečněno 7 akcí a výletů na zajímavá místa, jako například Adršpašsko-Teplické skály, České středohoří, také brigáda v PP Na Plachtě, kde vybudovali nové tůně pro obojživelníky a profezali náletové dřeviny. Klub pomohl s přípravou akcí pro veřejnost, pořádaných SEVERem. Hlavní vedoucí klubu je Bc. Lenka Hronešová z královéhradeckého SEVERu.

VYTVÁŘENÍ PODMÍNEK PRO ROZVOJ EKOLOGICKÉ VÝCHOVY

Pro MŽP jsme zpracovali analýzu středisek ekologické výchovy v ČR, podíleli jsme se i na analýze školní ekologické výchovy zpracovávané SSEV Pavučina pro MŠMT. Na celostátní úrovni dále pracoval zástupce SEVERu v několika orgánech zabývajících se vzděláváním – zejména v Meziresortní pracovní skupině EVO při MŽP a v Poradním sboru MŠMT pro EVO, neziskové organizace ředitel SEVERu zastupoval i v Monitorovacím výboru Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a ve Výboru pro EU Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. Se SSEV Pavučina spoluvydáváme celorepublikový časopis Bedrník.

Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory je krajským koordinátorem ekologické výchovy v Královéhradeckém kraji, koordinuje poradní sbor EVO v tomto kraji a rozvíjí zde síť ekologických středisek a ekologických poraden. O dění na poli ekologické výchovy v tomto kraji informujeme prostřednictvím časopisu Ekoton. V Královéhradeckém a Ústeckém kraji koordinujeme síť škol a školek MRKEV a Mrkvička.

V roce 2009 se SEVER zapojil do projektu **Mrkvička – vzdělávací a informační podpora mateřským školám v naplňování environmentální oblasti Dítě a svět RVP PV**. V rámci tohoto projektu SEVER

informačně a metodicky pomáhá mateřským školám. Koncem roku měla informační síť MRKVIČKA v Královéhradeckém kraji **47 zapojených MŠ**. Proběhly tři rozesílky bulletinu (květen, září, listopad). Zapojené MŠ získaly informační materiály o aktuálním dění na poli EV v Královéhradeckém kraji. Na podzim se uskutečnilo v Hradci Králové 1. regionální setkání pedagogů MŠ – KAPRADÍČKO. Obdobně fungovala i síť Mrkvička v Ústeckém kraji.

M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy). Dlouhodobý program Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina, který je realizován od roku 2001. Jeho záměrem je vytvářet funkční systémy školního a mimoškolního environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, rozvíjet a podporovat regionální síť pedagogických pracovníků, škol a dalších organizací zabývajících se EVO, podporovat proces vytváření a realizace školních programů EVO a v posledních letech i podporovat pedagogické pracovníky při začleňování environmentální výchovy jako průřezového tématu do školních vzdělávacích programů.

Na místní úrovni působíme organizováním akcí a činností v projektech **Zdravé město Litoměřice, Dětské zastupitelstvo, Litoměřice – město slunce a života a v Místních akčních skupinách v Krkonoších a na Litoměřicku.**

Během celého roku probíhal **Cyklus setkání občanů se zástupci Městského úřadu Litoměřice a politiků**. Diskutovali o nejaktuálnějších problémech ve městě a v regionu. Debaty u „Kulatého stolu“ se zaměřovaly na témata: Bezpečnost a veřejný pořádek ve městě, Problematika Litoměřického vinobraní, Sociální služby ve městě. Do diskuse se zapojilo několik desítek občanů.

Dále realizujeme projekt **Škola pro udržitelný život**, jehož cílem je budování kapacit lokálních leaderů (NNO, aktivních škol, neformálních spolků a sdružení) v oblasti ekologické výchovy a udržitelného rozvoje, zapojení veřejnosti do konkrétních akcí vedoucích ke zlepšení životního prostředí, vytváření strategií a uskutečnění praktických místních projektů ochrany přírody a udržitelného rozvoje v obcích a městech (jde o projekty zaměřené na výsadbu zeleně v intravilánech obcí i krajině, zlepšení environmentálních kvalit veřejných prostranství, projekty úspor energie přispívající k ochraně klimatu). Projekt pomáhá obcím díky neziskovým organizacím, školám a jejich partnerům rozvíjet procesy udržitelného rozvoje – péči o životní prostředí, stimulaci udržitelného způsobu života, občanské společnosti, mezisektorové spolupráce, účasti občanů ve věcech veřejných, vytváření dlouhodobého partnerství, jež přinese měřitelné výsledky pro komunitu a vytvoří podmínky pro realizaci místní Agendy 21. Protože jsou projekty koordinovány neziskovými organizacemi a iniciovány prostřednictvím škol, zároveň tím NNO pomáhají zapojeným školám orientovat výuku na potřeby skutečného života a do školního vzdělávacího programu přirozeným způsobem zahrnout rozvoj kompetencí potřebných pro řešení problémů současného světa.

Projekt Škola pro udržitelný život byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

SÍŤ EKOLOGICKÝCH VZDĚLÁVACÍCH A PORADENSKÝCH STŘEDISEK – KAPKA21 V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI

Cílem tohoto projektu bylo zkvalitňovat a rozšiřovat environmentální výchovu, vzdělávání a osvětu pro Královéhradecký kraj, středisko SEVER společně s partnery projektu realizovalo tyto aktivity:

→ **Výchova a vzdělávání žáků a studentů mateřských, základních a středních škol** – pořádáme ekologické výukové programy (krátkodobé či pobytové) a exkurze. V této prioritě jsme se zavázali realizovat min. 25 000 účastníkohodin ekologických výukových programů, ve skutečnosti bylo realizováno 9 059 účastníkohodin od dodavatelů a 18 418 účastníkohodin koordinátorem celkem tedy **27 477 účastníkohodin** ekologických výukových programů.

→ **Poradenství pro širokou veřejnost** probíhalo formou osobních návštěv v určených hodinách, zodpovídáním elektronických a telefonních dotazů. Informace byly poskytnuty ústně, písemně, posudkem nebo formou dlouhodobější spolupráce. Zavázali jsme se realizovat 150 konzultací, ve skutečnosti bylo poskytnuto 786 konzultací tazatelům především z řad široké veřejnosti.

→ Probíhalo také **Vzdělávání dospělých** týkající se vzdělávání pedagogických pracovníků, zaměstnanců veřejné správy, podnikatelů, zemědělců i dalších profesních a zájmových skupin. V této prioritě jsme se zavázali realizovat min. 2 000 účastníkohodin vzdělávání dospělých, ve skutečnosti bylo realizováno 3 998 účastníkohodin od dodavatelů, 1 157 účastníkohodin koordinátorem, celkem tedy 5 155 účastníkohodin.

→ **Osvětové akce pro širokou veřejnost.** Až do listopadu probíhal projekt podpořený Státním fondem životního prostředí ČR částkou 6 058 000Kč. Zavázali jsme se realizovat alespoň 10 akcí pro širokou veřejnost tematicky vztahených k určitému datu (Den Země, Den bez aut, Týden mobility...). Nakonec bylo **realizováno 39 akcí**.

TÝDEN PRO UDRŽITELNÝ ŽIVOT

Na počátku prosince 2009 jsme začali realizovat projekt podpořený v rámci OPVK „**Týden pro udržitelný život - vzdělávací pobytový program pro žáky ZŠ a SŠ**“. Hlavním cílem tohoto projektu je propracovat metodiku týdenních environmentálních pobytových výukových programů jako účinné formy realizace průřezových témat (zejména EV). Chceme rozvíjet klíčové kompetence žáků, probudit zájem o oblast životního prostředí a zvýšit jejich občanskou angažovanost.

V průběhu projektu probíhá inovace pobytových programů, které budeme následně realizovat pro žáky základních a středních škol z celé ČR. Na podporu těchto programů vznikne interaktivní web, kde si žáci ověří a rozšíří své znalosti získané při environmentálním pobytovém programu na středisku SEVER. Důležitou aktivitou projektu bude také získávání zpětné vazby od účastníků a jejich pedagogického doprovodu, metodika evaluace je řešena ve spolupráci s externím odborníkem PhDr. Janem Činčerou, PhD. Do projektu je také zařazeno poskytování konzultací pro pedagogické pracovníky základních a středních škol především k průřezovému tématu environmentální výchova a jeho začleňování do ŠVP školy. V rámci nabytých zkušeností bude vytvořena metodická příručka, kde budou komplexně zpracovány postupy pro realizaci praktických pobytových environmentálních kurzů.

ANALÝZA POTŘEBNOSTI A VYUŽÍVÁNÍ ENVIRONMENTÁLNÍCH VZDĚLÁVACÍCH CENTER NA ÚZEMÍ ČR

V říjnu 2008 získalo středisko SEVER společně s Agenturou Koniklec a Brontosauřím ekocentrem Zelený klub od Ministerstva životního prostředí zakázku na zpracování „Analýzy potřebnosti a využívání environmentálních vzdělávacích center na území České republiky“, jejíž cílem bylo zajistit MŽP podklady pro efektivní využití prioritní oblasti 7.1 OPŽP pro budování infrastruktury Environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty.

Cílovou skupinou této studie byli všichni poskytovatelé EVVO, tj. např. Nestátní neziskové organizace, obce a příspěvkové organizace obcí, krajské úřady a příspěvkové organizace krajů. Vypracovaná analýza byla ministerstvu předána 30. června 2009.

EKOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Při pobytovém středisku v Horním Maršově funguje ekoporadna, nabízející bezplatné osobní, telefonické, písemné a e-mailové konzultace, týkající se otázek životního prostředí a šetrného spotřebitelství. Zároveň jsou ve středisku k dispozici informační letáky, dotýkající se mnoha aspektů životního prostředí a spotřebitelství. Ve středisku je také možnost zapůjčení videokazet, DVD, CD a časopisů s environmentální tematikou a zakoupení výrobků „Krkonoše-originální produkt“ a Fair Trade.

Na otázky veřejnosti v Hradci Králové a okolí týkající se životního prostředí a udržitelného života odpoví v ekoporadně při pracovišti SEVERu na Kavčím Plácku. K zapůjčení jsou informační materiály a výukové pomůcky, k prodeji publikace, výrobky Fair Trade a výrobky ze dřeva FSC. Konzultační hodiny byly rozšířeny na pondělí a úterý.

Pro Litoměřicko a Ústecký kraj je otevřena ekoporadna při SEVERu v Litoměřicích. Pro osobní konzultace je ekoporadna otevřena každé úterý. V ekoporadně je možnost zapůjčení informačních a vzdělávacích pomůcek, zakoupení výrobků Fair Trade.

V roce 2009 poskytly Ekoporadny SEVERu celkem **628 ekoporadenských konzultací**, z toho: Hradec Králové 303 konzultací, Horní Maršov 12 a Litoměřice 313.

Ekoporadny Střediska ekologické výchovy SEVER jsou součástí Sítě ekologických poraden ČR – STEP.

PROJEKT „NÁKUPNÍ TAŠKA ODPOVĚDNÉHO SPOTŘEBITELE“

Celý projekt navazuje a je pokračováním projektu Zdravá příroda, zdravé potraviny, zdraví lidí, který skončil v květnu 2009 a byl zaměřen na udržitelný způsob života. Tento navazující projekt je zaměřen na odpovědné spotřebitelství každého jedince. Pomocí tří hlavních postupů (ekoporadenství, vzdělání, osvěta) chceme zvyšovat environmentální gramotnost obyvatel Královéhradeckého kraje v oblasti odpovědného spotřebitelství. V rámci projektu vznikla publikace s názvem Rádce nákupní tašky aneb Adresář ekologických zemědělců v Královéhradeckém kraji, která je zdarma šířena široké veřejnosti zájímající se o ekologické zemědělství a nákup místních produktů. Dále je provozována Ekologická poradna v Hradci Králové. Jsou realizované osvětové akce, soutěže pro školy i veřejnost, přednášky a výlety pro občany Královéhradeckého kraje.

KOMUNITNÍ PRÁCE, ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI, OSVĚTOVÉ AKCE

DĚTSKÉ ZASTUPITELSTVO MĚSTA LITOMĚŘICE

Dětské zastupitelstvo bylo založeno v prosinci roku 2002 na základě iniciativy Střediska ekologické výchovy a etiky Rýchory SEVER. Městský úřad Litoměřic přijal Dětské zastupitelstvo jako svého regulérního partnera. Cílem činnosti Dětského zastupitelstva je možnost aktivního zapojení dětí a mládeže do zlepšování života ve městě Litoměřice a okolí. Díky této možnosti se rozšiřují příležitosti učení dětí a mládeže demokratickým procesům, využívání demokratických prostředků a výchově k aktivnímu občanství. Mezi přínosy dětského zastupitelstva jistě patří „jiný“ úhel pohledu dětí a mládeže na daná témata a způsoby řešení problémů. Zastupitelstvo má 18 členů, vždy dva z jedné ze 6 základních a 3 středních škol v Litoměřicích. Děti se schází jednou týdně a projednávají aktuální témata (volný čas mládeže, životní prostředí města Litoměřice a život ve školách). Učí se vyslovovat své názory a naslouchat názorům druhých. Výstup z jednání je předáván vedení města. Členové se aktivně účastní nebo pořádají různé akce pro veřejnost, kampaně a ankety.

PROJEKT „LITOMĚŘICE, MĚSTO SLUNCE A ŽIVOTA“

Akte v rámci projektu **pro pedagogické pracovníky:**

V březnu proběhl na Středisku ekologické výchovy SEVER Litoměřice seminář na téma: „Jak využít projektu SEDM BAREV DUHY“. Zájemci se během programu seznámili s metodickým balíčkem k projektu, který se zaměřuje na začlenění průřezových témat, především EV do ŠVP. Lektorka: Mgr. Helena Nováčková – autorka projektu (z ekocentra Sluňákov Olomouc).

Středisko ekologické výchovy SEVER ve spolupráci se Sdružením pro ekologickou výchovu a ochranu přírody Rezekvítek Brno připravilo pro pedagogické pracovníky dva metodické semináře. Květnový byl zaměřen na práci s výukovou pomůckou „Krabice naší vlasti“. Červnový seminář seznámil účastníky s ekovýchovným programem na interaktivní tabuli.

V dubnu proběhl v prostorách Střediska ekologické výchovy SEVER Litoměřice instruktážní seminář pro pedagogy 2. stupně základních škol, nižších ročníků víceletých gymnázií a prvních ročníků středních škol na téma krajina, vývoj vztahu člověka a krajiny, typy krajín, krajinné prvky, zásahy člověka do krajiny, kořeny současných problémů životního prostředí.

Pro veřejnost:

Další z řady setkání s veřejností proběhlo v březnu v prostorách Střediska ekologické výchovy SEVER v Litoměřicích. Tématem akce bylo tentokrát často kritizované litoměřické vinobraní.

Osvětová akce:

V září proběhla v Litoměřicích osvětová akce pro veřejnost v rámci projektu Evropská noc pro netopýry, která je již přes dvacet let pořádána v mnoha zemích Evropy. Přes stovku malých i velkých účastníků akce se mělo možnost seznámit se zajímavostmi ze života našich letounů a prohlédnout si živé zástupce našich netopýrů. Pro dětské návštěvníky akce byly připraveny tematicky zaměřené soutěže o zajímavé ceny. Vrcholem programu bylo pozorování netopýrů v městském parku s pomocí detektoru. V Litoměřicích byli pořadateli akce Středisko ekologické výchovy SEVER, ZO ČSOP Litoměřice a Správa CHKO České středohoří za podpory České společnosti pro ochranu netopýrů (ČESON).

Akce byly finančně podpořeny Státním fondem životního prostředí. Akcí se zúčastnilo celkem 591 osob.

Středisko SEVER se v Litoměřicích také aktivně účastnilo akce Den bez aut (hromadný průjezd městem na kole) a uspořádalo Cyklovýlet pro rodiče s dětmi.

Cyklovýlet s doprovodným programem:

Dopolední cyklistický výlet s doprovodným programem pro rodiny s dětmi na cyklostezce podél Labe. Na trase byla rozmístěna soutěžní stanoviště, která zajišťovali pracovníci SEVERu a Knihovny K.H. Máchy. Akce se zúčastnilo přes 80 lidí.

V rámci kampaně Evropský týden mobility byl pro žáky základních a středních škol připraven již druhý ročník cyklohappeningu. Akce byla

finančně podpořena Zdravým městem Litoměřice, které zajistilo zajímavé ceny pro účastníky s nejlépe ozdobenou cyklistickou helmou. Vítězem se stala žákyně ZŠ Havlíčkova Litoměřice. „100 hlavý peleton“ vyrazil od budovy radnice na Mírovém náměstí v Litoměřicích, kam se po ujetí přibližně čtyř kilometrového okruhu městem opět vrátí.

PROJEKT CESTA DŘEVA

V červnu 2009 získalo středisko SEVER 60 000 Kč na realizaci projektu Cesta dřeva v obci Horní Maršov, kde SEVER sídlí. Cílem projektu je oživit pocit jedinečnosti místní historie a s ní spjatých tradičních řemesel v obci, kde vzhledem k historickému vývoji došlo ke zprůtrhání vazeb většiny obyvatel k místnímu prostředí. Bylo rozhodnuto, že místem realizace bude prostor v historické části obce mezi bývalou farou a starým kostelem. V neděli 20. září 2009 proběhlo slavnostní otevření první části stezky s názvem Cesta dřeva, kterou jsme chtěli připomenout řemesla naší obce – dřevařské a uhlířské. Na louce za plotem bývalé fary v Horním Maršově byl postaven ukázkový milíř s informační tabulí. V červenci byl druhý milíř vypálen. Důkazem úspěšnosti akce je několik pytlů kvalitního dřevěného uhlí. Dřevařské řemeslo a plavení dřeva po Úpě připomíná druhá informační tabule pod lípou u fary. Součástí stezky je i zcela nová lavička kolem kmene lípy. Na projekt Cesta dřeva se podařilo středisku SEVER získat podporu od Nadace VIA v rámci Fondu T-Mobile. Středisko SEVER zorganizovalo stavbu a vypálení milíře (pod odborným dohledem pracovníků Villa Nova Uhřínov a Regionálního muzea Vysoké Mýto) a připravilo informační tabule. Stojany k tabulím a lavičku vyrobila na zakázku Stavební a inženýrská firma Klímeš.

STROM ROKU 2009

Lípa u bývalé fary v Horním Maršově byla nominována na strom roku 2009. Do ankety ji přihlásil SEVER a Obec Horní Maršov. Celkem bylo do soutěže přihlášeno 65 stromů, naše lípa byla vybrána mezi 12 finalistů. Tato asi 400 let stará lípa je nejstarším stromem východních Krkonoš. O vítězi ankety a konečném pořadí stromů rozhodovala veřejnost hlasováním a zasíláním dárcovských SMS. Pro naši lípu se podařilo shromáždit celkem 2 561 hlasů. 22. října se v Brně konal Koncert pro stromy, kde proběhlo slavnostní vyhlášení výsledků letošní ankety. Maršovská lípa získala 6. místo. Doufáme, že letošní „proslavení“ jí pomůže i k znovunavrácení do seznamu památných stromů.

Osvětové akce pro veřejnost pořádala všechna pracoviště SEVERu. Celkem proběhlo **49 akcí**, kterých se zúčastnilo **10 363 lidí**.

DEN ZEMĚ V HRADCI KRÁLOVÉ

Středisko ekologické výchovy SEVER si na tento den připravilo zejména pro děti a žáky mateřských, základních a středních škol bohatý program. Na Kavčím plácku a v přilehlých Žižkových sadech byla umístěna stanoviště, na kterých děti plnily nejrůznější úkoly či aktivity, které byly zaměřeny na zdravý životní styl. Jednotlivá stanoviště zabezpečovali studenti Střední odborné školy veřejnosprávní a sociální ze Stěžer, která se střediskem SEVER dlouhodobě spolupracuje. V Rokytově výstavní síni byli u příležitosti Dne Země na zakončení výstavy Zdravý životní styl slavnostně vyhlášeni vítězové soutěže „Jak žiji zdravě?“, v kategoriích literární, fotografické a výtvarné.

Velký zájem ze strany veřejnosti byl o podání informací týkajících se dotačního programu Zelená úsporám na podporu úspor energie, obnovitelných zdrojů energie a zateplení domů, který byl v rámci tohoto dne propagován ekologickou poradnou hradecké pobočky SEVERu.

Celá akce byla finančně podpořena Státní fondem životního prostředí a Královéhradeckým krajem v rámci projektu „Zdravá příroda, zdravé potraviny, zdraví lidé“. Celkem se jí zúčastnilo **802** osob.

DEN ZEMĚ V LITOMĚŘICÍCH

V Litoměřicích se 22. dubna děti z MŠ, 1. a 2. třídy ZŠ a ZŠ speciální a praktické prošly po trase s deseti stanovišti zaměřenými na multikulturní výchovu „Poznáváme jiné národy a kultury“, připravený program navštívilo 448 dětí.

Dále byl 24. dubna pro žáky středních škol promítán v kině Litoměřice ekofilm „Zamilovaná zvířata“, komentovaný odborníky ze Zoologické zahrady Ústí nad Labem Ing. Věrou Vrabcovou a Romanem Nešetřilem. Akce byla určená žákům z druhého stupně základních škol a studentům středních škol. Besedy se zúčastnilo 298 žáků.

29. dubna byla veřejnost pozvána ke shlédnutí cestopisného dokumentu „Plavba z Mělníka do Orinoka“ s vyprávěním účastníka expedice Tomáše Brabence.

DEN ZEMĚ NA TRUTNOVSKU

V rámci oslav Dne Země bylo uspořádáno promítání filmů s ekologickou tematikou doplněných odborným komentářem. Akce se účastnili žáci základních škol z Trutnova, besedy probíhaly v prostorách Lesnické Akademie v Trutnově.

Samotný Den Země pořádaný v Horním Maršově byl zahájen dobrodružným výletem v doprovodu Krkonoše. Následoval tradiční krkonošský jarmark, kde nechyběl prodej místních produktů, certifikované výrobky „Krkonoše-originální produkt“, ukázky řemesel, prezentace dobrovolné Horské služby a KRNaPu, přehlídka solárního programu, výstava „Zdravý životní styl“ s ochutnávkami, výrobky FAIR TRADE, rozvojová problematika, komediantská společnost AI Rašid.

Součástí byla i prezentace nového dotačního programu „Zelená úsporám“. Pro děti byly připraveny drobné soutěže, indiánský koutek a jízdy na koních.

KULTURNÍ AKCE

V uplynulém roce byla veřejnost pozvána na kulturní akce Ekofestival DOTEKY (Krkonoše), koncert Cain Da Breth (Krkonoše), Oslava 15 let SEVERu (Krkonoše), Výstava Rok v Polabí (Hradec Králové), Výstava Zdravý životní styl (Hradec Králové), Fotografická, výtvarná a literární soutěž na téma Jak žiji zdravě (Hradec Králové).

EKOFESTIVAL DOTEKY

Již 7. ročníku tradiční hudebně-divadelní akce se zúčastnilo několik stovek návštěvníků. Celá akce byla zahájena songovou bohoslužbou, vystoupily děti ze ZŠ Vlčice, loutkoherci předvedli svůj um na několika jevištích a na hlavním podiu se vystřídali interpreti zvukných jmen jako Pavel Lohonka Žalman a Vlasta Třešňák band. Prostory starého kostela se rozezvučely koncertem skupiny Cain Da Breth a na závěr dne vystoupila hudební skupina Švihadlo. V rámci festivalu byla jako již tradičně k dispozici ekologická poradna, informační panely, čajovna, prodej regionálních i Fair Trade výrobků a řemeslné dílny. Pro děti byl vyhrazen herní koutek.

OSLAVA 15 LET TRVÁNÍ SEVERU

Začátkem prosince se v Horním Maršově uskutečnily Oslavy 15 let trvání SEVERu. Akce měla bohatý odborný, kulturní i společenský program. Zaznělo zde připomenutí významných událostí z historie SEVERu, doprovázené bohatou dokumentací z jeho činnosti a poděkování všem příznivcům a podporovatelům. Zvláštní pozornost byla věnována informacím o zahájení celkové rekonstrukce bývalé fary v Horním Maršově. V rámci oslav proběhla v prostorách střediska **panelová diskuse „Jaká budou střediska ekologické výchovy v příštím desetiletí?“** které se zúčastnili zástupci ministerstva životního prostředí (včetně náměstkyně ministra), ministerstva školství, Královéhradeckého kraje, pedagogických fakult TU Liberec a UK Praha, základních škol dlouhodobě zaměřených na ekologickou výchovu a středisek ekologické výchovy.

BIOJARMARK III A DEN ZEMĚDĚLSTVÍ

V září proběhl v rámci Dožínkových slavností v Hradci Králové již tradiční **Biojarmark**, kde pracovníci SEVERu prezentovali ekologické zemědělství v Královéhradeckém kraji, samotné středisko ekologické výchovy s přehlídkou jeho aktivit i ekologické poradenství, které poskytuje. Uskutečnil se také **Den zemědělství**, kterého se zúčastnilo na tisíc žáků všech typů škol. Byly vyhlášeny výsledky výtvarné, literární a fotografické soutěže Moje nákupní taška, jejímž cílem bylo přimět spotřebitele k zamyšlení se nad tím, co nakupují i z jakého materiálu jejich nákupní tašky jsou.

Mezi sezónní akce, které SEVER nabídl veřejnosti, patří dále Jarní čarování, Letní inspirace, Výroba slaměných ozdob, Tvoření adventních věnců, Zimní sjezd Rýchor, Vánoční Pobejte (vše Krkonoše), Jarní a podzimní dobrovolnická brigáda Na Plachtě (Krkonoše), Den mobility (Litoměřice), Cyklohappening (Litoměřice), Evropská noc s netopýry (Litoměřice), Vánoce na SEVERu (Litoměřice), Noc s pohádkou, Lesní stezka, Biojarmark (Hradec Králové), Den zdraví (Hradec Králové).

V rámci osvětových akcí pro veřejnost pracoviště SEVERu uspořádala: seminář pro ekologické zemědělce, exkurzi o obnovitelných zdrojích, cestopisnou přednášku K pramenům Orinoka.

Terénní přírodovědný seminář v Krkonoších – V červnu proběhl seminář pro 22 účastníků zaměřený na poznávání Krkonošské přírody a ochranu životního prostředí. Účastníci byli odbornými lektory seznámeni nejen s květenou Krkonoš, nočním hmyzem, ptáky, vodními bezobratlými, ale i s problematikou ochrany životního prostředí v národním parku, GMO, biologickou bezpečností a místními produkty z regionu Krkonoše.

PROJEKT DOTEK

REKONSTRUKCE BUDOVY BÝVALÉ FARY V HORNÍM MARŠOVĚ

Lepší dárek k 15. narozeninám si snad SEVER ani přát nemohl: 18. listopadu podepsal ministr životního prostředí rozhodnutí o schválení projektu na rekonstrukci bývalé fary v Horním Maršově s celkovým rozpočtem ve výši **46 mil. Kč**. Za dva roky budete moci obdivovat opravenou barokní faru přizpůsobenou potřebám vzdělávací a osvětové činnosti a využívající ekologicky šetrný provoz, přičemž však zůstanou zachovány všechny důležité historické prvky. Cílem projektu je rekonstrukce památkově chráněné barokní budovy bývalé fary v Horním Maršově č. p. 175 za účelem jejího využití jako informačního a vzdělávacího centra představující modelový příklad obnovy památky zaměřené na propagaci úspor energie a environmentálně šetrného stavitelství. Budova fary po rekonstrukci poskytne ubytovací a stravovací kapacity pro vícedenní environmentální vzdělávací akce, přednáškové prostory, zázemí pro pracovníky ekoporadny a informačního centra. Ekocentrum bude vytápěno pomocí kotle na biomasu (kombinace peletky a kusové dřevo), využívána bude i solární energie pro ohřev užitkové vody a výrobu elektřiny pro potřeby ekocentra. Vzduch ohřátý samotnými návštěvníky budovy bude rekuperován. Tato technologie bude vybavena měřicími čidly, která budou sbírat data o spotřebě energie a venkovním prostředí, data budou pak k dispozici pomocí počítačového rozhraní návštěvníkům ekocentra. Ti budou moci projít v areálu ekocentra tzv. energetickou naučnou stezku o koloběhu energie v budovách. Pro spolupráci na projektu se podařilo získat partnery z ČVUT a z firmy Atrea, kteří se zabývají environmentálně šetrnou výstavbou. V tomto roce byly provedeny práce na opravách a restaurování omítek a byla dokončena oprava barokních oken.

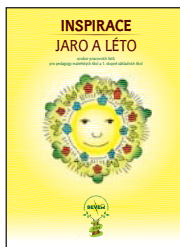
PUBLIKAČNÍ ČINNOST V ROCE 2009

RÁDCE NÁKUPNÍ TAŠKY

aneb Adresář ekologických zemědělců v Královéhradeckém kraji

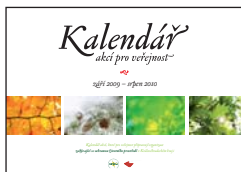
Rádce nákupní tašky je určen pro odpovědné spotřebitele Královéhradeckého kraje, kteří můžou využít adresář k návštěvám a ke koupi „ze dvora“ od ekologických zemědělců v Královéhradeckém kraji.
Autor: Silvie Vacková | Náklad: 2 000 výtisků.
Formát: A6

INSPIRACE JARO A LÉTO

Soubor pracovních listů pro pedagogy mateřských škol a 1. stupně základních škol.

Publikaci tvoří soubor výtvarných činností inspirovaných přírodou. U jednotlivých výrobků je podrobně popsán postup i potřebný materiál, využívající převážně přírodních zdrojů či odpadového materiálu.
Autor: Lenka Hronešová | Náklad: 1 000 výtisků
Formát: A4, desky + vložené listy.

KALENDÁŘ AKCÍ PRO VEŘEJNOST

Kalendář akcí, které pro veřejnost připravují organizace zabývající se ochranou životního prostředí v Královéhradeckém kraji.

Autor: Karin Kvasničková

Náklad: 1500 výtisků.

Formát: A4, 27 listů.

ŠKOLY PRO INTELIGENTNÍ VYUŽÍVÁNÍ ENERGIE (SIEU)

Metodika podrobně a srozumitelně přibližující řešenou problematiku i přínášející tipy a návody k realizaci projektu.

Autoři: Ing. Eliška Knížková, Ing. Monika Kosinová,
Bc. Tomáš Brabenec, překlad: Šimona Němcová

Formát: brožura A4

Náklad: 50 ks

PRAVIDELNÁ PUBLIKAČNÍ ČINNOST

- **Ekoton** – 2 x ročně, náklad 800 výtisků, bulletin EVVO Královéhradeckého kraje.
- **Bedrník** – 6 x ročně, náklad 1500 výtisků, časopis pro ekogramotnost, ve spolupráci se SSEV Pavučina.
- **Maršovský zpravodaj** – 4 x ročně, náklad 500 výtisků, podílíme se na tvorbě, vydává Obecní úřad Horní Maršov.

PODĚKOVÁNÍ

SEVER touto cestou děkuje za spolupráci, podporu a pomoc finanční, materiální, duchovní i dobrovolnickou.

JEDNOTLIVCI

RNDr. Petr Rybář, Mgr. Tomáš Karel, Ing. Miloslav Klimeš, Mgr. Iva Matějková, Ing. Pavel Mrázek, PhDr. Bohumír Dragoun, PhDr. Radim Urbánek, Michal Spěváček, Kateřina Spěváčková, Pavla Hladíková, Hanka Matysková, Norbert Tippelt, Karolína a Tereza Klempířovy, Martina Skučková, Vít Beneš, Michal Bischof, Bára Kulichová, Petr Panaš, Petr Krňák, Monika Kubešová, Borek Franěk, Irena Štyrandová, Petr Hermann, Dana Svobodová, Pavel Gryndler, Pavel Hrubý, Anna Poláková, Jan Hartinger, Miriam Hronová, Jan Jirásko, Jiřina Hanušová, Martina Poliaková, Liba a Michal Veselý, Alena Kozová, Šárka Mikátová, Anna Janská, Vojtěch Tláškal, Jiří Veselý, Jan Kutík, Ing. Jana Lukešová, PhDr. Miroslava Vohralíková, Ludmila Grulichová, Jana a Josef Podhajský, Pharm. Dr. Ivo Hroneš.

FIRMY

VAK Trutnov, a.s., Toyota Motor Europe, KRPA Holding CZ, a.s., Pekařství Wlotzková, LESY ČR, s. p., Restaurace a penzion SLOVAN, Prádelna Petr Lukáček Mladé Buky, Eromedia Group, k. s., SIKO koupelny a. s., Masna Novotný Temný Důl, Penzion Svatý Hubert Dolní Lysečiny.

NADACE A NADAČNÍ FONDY

Nadace partnerství, Nadace pro rozvoj občanské společnosti, Nadace VIA a Fond T-mobile.

INSTITUCE VEŘEJNÉ SPRÁVY

Krajské úřady: Královéhradecký, Ústecký, Pardubický, Liberecký, Městský úřad Litoměřice, Magistrát města Hradec Králové, Obecní úřad Horní Maršov, Obec Horní Maršov, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Státní fond životního prostředí, Správa Krkonošského národního parku, Správa KRMAP, Správa CHKO České středohoří, Evropská komise, direktorát pro energii a dopravu.

NEVLÁDNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE, CÍRKVE, ŠKOLY, ...

Hnutí Brontosaurus, Hradní společnost Aichelburg, SSEV Pavučina, STEP – Síť ekologických poraden, Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání Brno, Farní úřad Církve československé husitské Trutnov, ZŠ Na Valech Litoměřice, Rezekvítek Brno, ZO ČSOP Na Plachtě, Partnerství o.p.s., Česká zemědělská univerzita v Praze, Hostinec na Kopečku, Horní Maršov, Veselý Výlet, Základní škola a Mateřská škola Horní Maršov, Mateřské centrum Hrošík, Zdravé město Litoměřice, Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích, Villa Nova Uhřínov, Regionální muzeum Vysoké Mýto, Střední škola veřejnosprávní a sociální Stěžery.

NA SEVERU V ROCE 2009 PRACOVALI

ŘEDITEL ORGANIZACE → Jiří Kulich

1. 9. 2009 bylo centrální pracoviště rozděleno na projektovou a administrativní centrálu.

ADMINISTRATIVNÍ CENTRÁLA

- **Jana Kutáčková** – 0,5 úvazku – vedoucí pracoviště, finanční otázky, částečně mateřská dovolená;
- **Iveta Vilímovská** – nelehká práce účetní;
- **Věra Petruš** – projekt Kapka 21 v Královéhradeckém kraji, personalistika, od října mateřská dovolená;
- **Tereza Mikešová** – (na SEVERu od září 2009) administrativa, grantová agenda a výkaznictví.

PROJEKTOVÁ CENTRÁLA

- **Hana Kulichová** – projekty Sever školám, školy sobě - Vzdělávání pro udržitelný život na školách, Enviromentální vzdělávání pedagogů, PR;
- **Lucie Munzarová** – (na SEVERu od října 2009) – projekt NROS Škola pro udržitelný život, krajská koordinace EVVO;

- **Dita Gollová** – analýza pro MŽP, projekt Carbon Detectives Europe, grantová agenda;
- **Karin Richterová** – Krajská koordinace EVVO v Královéhradeckém kraji, program a projekt Škola pro udržitelný život, od prosince mateřská dovolená.

PRACOVISŤE HORNÍ MARŠOV

- **Jaromír Kvasnička** – vedoucí pracoviště, výukové programy, ekoporadenství, projekty Týden pro udržitelný život OPVK, Nová Kapka 21, Člověk a prostředí;
- **Jitka Macháčková** – mateřská dovolená;
- **Jan Franta** – projekt DOTEK, chovatel kozího stáda, rekonstrukce bývalé fary v Horním Maršově;
- **Yvonna Piňosová** – výukové programy, projekt Barevný svět, projekt DOTEK;
- **Eliška Knížková** – výukové programy, fundraising, projekt SIEU a Putování prostorem a časem;
- **Tomáš Brabenec** – výukové programy;
- **Monika Kosinová** – provoz, administrativa;
- **Lucie Frantová** – mateřská dovolená;
- **Šárka Kalužničincová** – pedagogický pracovník, pobytové programy;
- **Petra Judová** – provoz, úklid;
- **Jana Skučková** – (od 1.10.2009) pomocný lektor a administrativní pracovník.

PRACOVISŤE HRADEC KRÁLOVÉ

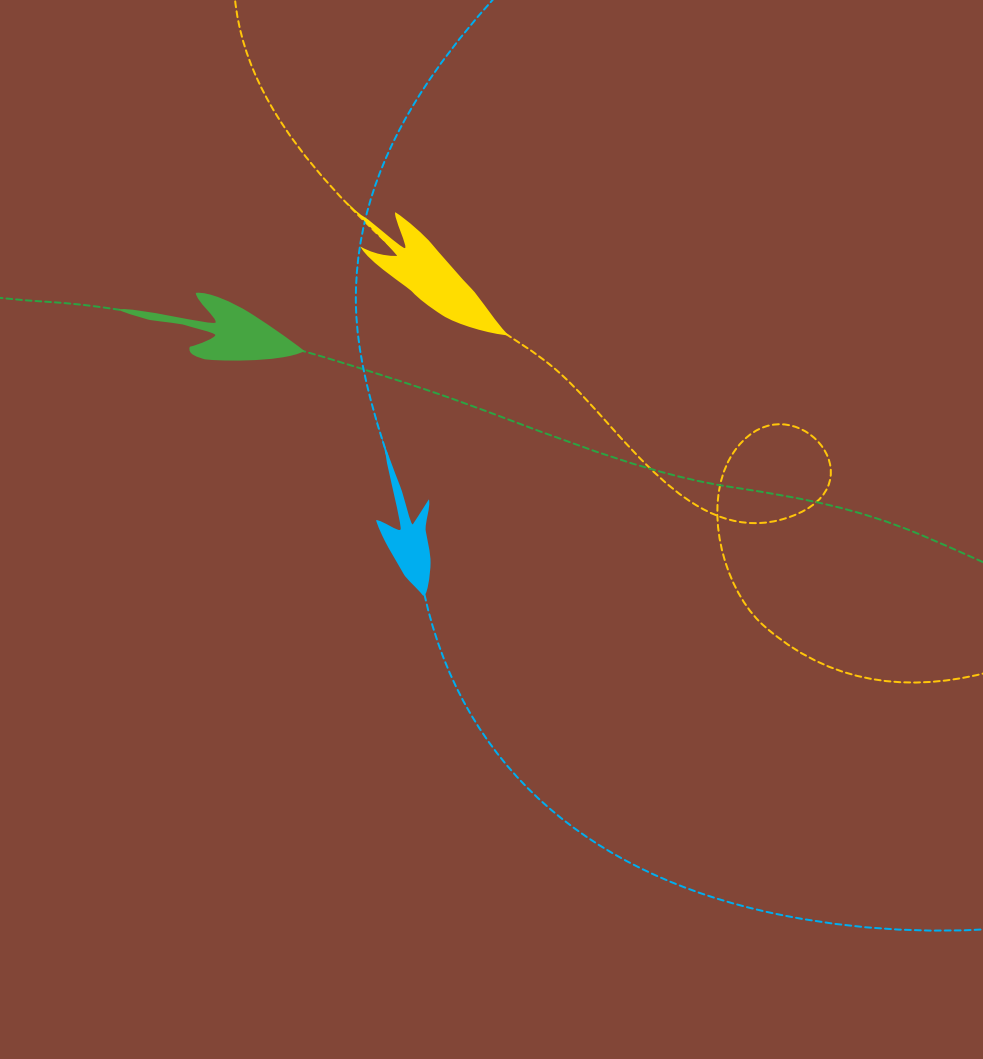
- **Lenka Hronešová** – vedoucí pracoviště, výukové programy, vzdělávání pedagogů, garant sítě Mrkvička, garant projektu Ekologické výukové programy a projektové dny na školách v Hradci Králové;
- **Silvie Vacková** – výukové programy, akce pro veřejnost, ekoporadenství, Krajský koordinátor programu Ekoškola v Královéhradeckém kraji, garant projektu Zdravá příroda, zdravé potraviny, zdraví lidí a Nákupní taška odpovědného spotřebitele;
- **Radka Urbánková** – Krajský koordinátor programu Škola pro udržitelný život v Královéhradeckém kraji, garant Krajské koordinace EVVO v Královéhradeckém kraji, garant sítě M.R.K.E.V., garant projektu Environmentální vzdělávání pedagogů, PR;
- **Petra Formánková** – mateřská dovolená;
- **Tereza Hejtmánková** – (od 1. 9. 2009) 0,75 úvazku, výukové programy, akce pro veřejnost, rozesílky MRKEV, MRKVIČKA;
- **Kateřina Lichtenbergová** – (od 1. 10. 2009) 0,5 úvazku, web, PR, administrativa.

PRACOVISŤE LITOMĚŘICE

- **Veronika Svobodová** – Vedoucí pracoviště, výukové programy, vzdělávání pedagogů, projekt Litoměřice město slunce a života;
- **Martin Vlček** – výukové programy, projekty Ekoškola, Škola pro udržitelný život, ekoporadenství;
- **Ivana Poláčková** – výukové programy, kroužek Nezmaři;
- **Šárka Lepší** – výukové programy, rozesílky MRKEV, MRKVIČKA .

NA DOHODY O PRACOVNÍ ČINNOSTI PRO SEVER PRACOVALI

- **Eva Rázgová** – (od 1. 7. 2009), správa webu, projekt Carbon Detectives Europe;
- **Zdeněk Šubrt** – údržba.

FINANČNÍ ZPRÁVA
ZA ROK 2009

VÝSLEDOKA

ZA OBDOBÍ 1–12/2009

» SPOTŘEBA MATERIÁLU

- 501/10 Spotřební kancelářský materiál
- 501/11 Drobné pomůcky dlouhodobějšího užití
- 501/20 Knihy a publikace do knihovny
- 501/21 Publikace a pomůcky k prodeji
- 501/22 Čistící a úklidové prostředky
- 501/34 Drobný hmotný majetek – kancelářská technika
- 501/35 Drobný hmotný majetek – učební pomůcky
- 501/36 Drobný hmotný majetek – nářadí, nástroje
- 501/37 Drobný hmotný majetek – nábytek
- 501/40 Drobné provozní vybavení (do 1000Kč)
- 501/90 Provozní spotřební materiál
- 501/92 Potraviny akce pobytové
- 501/921 Potraviny akce – ostatní (akce mimo pobytové)
- 501/93 Obaly
- 501/94 Materiál na údržbu a opravy
- 501/97 Ostatní materiál

» SPOTŘEBA ENERGIE

- 502/09 Spotřeba služeb – Hradec Králové
- 502/10 Spotřeba tepla a elektr. energie – Horní Maršov
- 502/14 Spotřeba paliva a elektr. energie – fara

	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
	836 159,17	– 225,00	835 934,17
	88 746,25		88 746,25
	167 432,81		167 432,81
	72 848,00		72 848,00
	36 400,00		36 400,00
	6 611,30		6 611,30
	1 061,00		1 061,00
	193 812,75		193 812,75
	34 575,16		34 575,16
	85 576,05		85 576,05
	9 029,52		9 029,52
	14 900,08		14 900,08
	74 786,12		74 786,12
	31 717,19		31 717,19
		– 225,00	– 225,00
	7 814,00		7 814,00
	10 848,94		10 848,94
	237 155,05		237 155,05
	82 114,18		82 114,18
	91 624,39		91 624,39
	29 751,28		29 751,28

502/15 Spotřeba paliva a elektr. energie – T. Důl

502/16 Spotřeba voda – Horní Maršov – fara

502/20 Spotřeba voda Horní Maršov – pobyt.středisko

502/30 Spotřeba plyn Horní Maršov – pobyt. středisko

502/50 Nedaňový náklad–energie

» SPOTŘEBA OSTATNÍCH NESKLADOVATELNÝCH DODÁVEK

503/10 Auto – pohonné hmoty

503/12 Pohonné hmoty – ostatní (sekačka, pila)

» PRODANÉ ZBOŽÍ

504/ Prodané zboží

504/10 Prodané zboží – nápoje,cukrovinky....

504/30 Prodané zboží – pohledy, propagační materiály

504/50 Prodané zboží – Fair Trade

» OPRAVY A UDRŽOVÁNÍ

511/10 Opravy a údržba budov pobyt.středisko

511/11 Opravy a údržba prostor Hradec Králové

511/20 Opravy a údržba auta,strojů

511/30 Opravy a údržba kanc. a didaktické techniky

511/40 Opravy a údržba budov Horní Maršov

511/50 Fond oprav–Honzíkův potok

511/60 Fond oprav– fara Horní Maršov

» CESTOVNÉ

512/ Cestovné

512/10 Cestovné – ostatní

512/20 Cestovné – vlastní auto

512/30 Cestovné – kilometrická banka

	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
	1 516,13		1 516,13
	7 431,32		7 431,32
	22 178,07		22 178,07
	1 611,00		1 611,00
	928,68		928,68
	21 628,42		21 628,42
	20 981,38		20 981,38
	647,04		647,04
		52 721,94	52 721,94
		33 507,49	33 507,49
		– 1 151,67	– 1 151,67
		20 366,12	20 366,12
	525 668,47		525 668,47
	892,00		892,00
	309,00		309,00
	13 923,36		13 923,36
	19 204,11		19 204,11
	255 840,00		255 840,00
	8 000,00		8 000,00
	227 500,00		227 500,00
	373 899,44		373 899,44
	59 437,04		59 437,04
	5 094,00		5 094,00
	308 157,00		308 157,00
	1 211,40		1 211,40

» NÁKLADY NA REPREZENTACI

513/ Náklady na reprezentaci

» OSTATNÍ SLUŽBY

518/ Ostatní služby

518/10 Poštovné

518/11 Poštovné a balné publikací a pomůcek

518/12 Poštovné – podací lístek

518/13 Správa počítačů

518/20 Telefony

518/21 Internet

518/30 Tisk

518/31 Kopírování, laminace

518/40 Fotopráce

518/41 Výlep plakátů, inzerce, reklamní služby

518/42 Grafické práce

518/50 Nájem kancelář Hradec Králové

518/51 Nájem pobytové středisko Horní Maršov

518/55 Pronájmy cizích prostor, stánků apod.

518/60 Lektorné za kurzy, semináře, přednášky–

518/61 Účastnické poplatky za vlast. pracov.

518/70 Stravování pobytových akcí Horní Maršov

518/71 Stravování ostatní–konference, seminář

518/73 Provize – stravenky

518/81 Představení a kulturní akce

518/82 Dodávky vzdělávacích a porad. služeb

518/90 Ostatní – provoz

518/91 Předplatné novin, časopisů

518/92 Řemeslnické práce (instalat., zednické)

	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
	115 060,00		115 060,00
	115 060,00		115 060,00
	5 907 357,87		5 907 357,87
	126 045,00		126 045,00
	53 376,40		53 376,40
	3 339,87		3 339,87
	4 228,00		4 228,00
	20 780,00		20 780,00
	123 602,87		123 602,87
	44 203,15		44 203,15
	325 076,20		325 076,20
	3 025,10		3 025,10
	2 932,20		2 932,20
	25 763,75		25 763,75
	205 215,00		205 215,00
	106 000,00		106 000,00
	120 000,00		120 000,00
	157 844,95		157 844,95
	296 256,17		296 256,17
	13 750,82		13 750,82
	187 917,43		187 917,43
	83 601,80		83 601,80
	1 300,10		1 300,10
	86 800,00		86 800,00
	1 756 706,36		1 756 706,36
	53 881,44		53 881,44
	18 313,77		18 313,77
	816,00		816,00

518/93 Doprava

518/94 Jízdné za účastníky akcí

518/95 Ostatní služby

518/96 Účetní a auditorské služby

518/97 Udržovací práce DOTEK

» MZDOVÉ NÁKLADY

521/10 Mzdové náklady zaměstnanci—hlavní činnost

521/20 Mzdové náklady dohody o provedení práce

» ZÁKONNÉ SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ

524/10 Zákonné sociální pojištění

524/21 Zákonné zdravotní poj. VZP

524/22 Zákonné pojištění – ZPMV

524/23 Zákonné zdrav.poj.CNZP

524/24 Zákonné zdrav.poj.OZP

524/25 Zákonné zdrav.poj.VoZP

524/26 Zákonné zdrav.poj. Metal

524/33 Zákonné zdrav. poj. Škoda

» ZÁKONNÉ SOCIÁLNÍ NÁKLADY

527/ Zákonné sociální náklady

527/10 Zákonné soc.nákl. strava zaměstnanců

» DAŇ SILNIČNÍ

531/ Daň silniční

» DAŇ Z NEMOVITOSTÍ

532/ Daň z nemovitosti

» OSTATNÍ DANĚ A POPLATKY

	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
	27 698,18		27 698,18
	15 218,20		15 218,20
	1 324 186,51		1 324 186,51
	477 706,00		477 706,00
	241 772,60		241 772,60
	5 414 091,00		5 414 091,00
	5 016 330,00		5 016 330,00
	397 761,00		397 761,00
	1 704 223,00		1 704 223,00
	1 253 109,00		1 253 109,00
	304 029,00		304 029,00
	84 811,00		84 811,00
	5 580,00		5 580,00
	31 937,00		31 937,00
	24 757,00		24 757,00
	295 682,00		295 682,00
	19 982,00		19 982,00
	275 700,00		275 700,00
	14 298,00		14 298,00
	14 298,00		14 298,00
	3 661,00		3 661,00
	3 661,00		3 661,00
	7 879,00		7 879,00

538/ Ostatní daně a poplatky

» **SMLUVNÍ POKUTY A ÚROKY Z PRODLENÍ**

541/ Smluvní pokuty a úroky z prodlení

» **OSTATNÍ POKUTY A PENÁLE**

542/ Ostatní pokuty a penále

» **ÚROKY**

544/ Úroky

» **KURSOVÉ ZTRÁTY**

545/ Kursové ztráty

» **MANKA A ŠKODY**

548/ Manka a škody

» **JINÉ OSTATNÍ NÁKLADY**

549/10 Bankovní poplatky

549/20 Pojistné

549/30 Jiné náklady – zaokrouhlení

549/50 Nedaňové náklady

» **ODPISY DLOUHODOBÉHO NEHMOTNÉHO A HMOTNÉHO MAJETKU**

551/10 Odpisy dlouhodob. hmotného majetku

551/11 Odpisy dlouhodob. hmotného majetku – do

551/12 Odpisy dlouhodob. hmotného majetku – do

» **POSKYTNUTÉ PŘÍSPĚVKY ZÚČTOVANÉ MEZI ORGANIZAČNÍMI SLOŽKAMI**

581/ Poskyt.příspěvky zúčtované mezi organ.

	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
	7 879,00		7 879,00
	136,00		136,00
	136,00		136,00
	5 971,00		5 971,00
	5 971,00		5 971,00
	2 836,53		2 836,53
	2 836,53		2 836,53
	1 688,80		1 688,80
	1 688,80		1 688,80
	159 800,00		159 800,00
	159 800,00		159 800,00
	67 981,86		67 981,86
	17 172,19		17 172,19
	47 338,00		47 338,00
	16,67		16,67
	3 455,00		3 455,00
	234 830,00		234 830,00
	92 886,00		92 886,00
	54 545,00		54 545,00
	87 399,00		87 399,00
	500,00		500,00
	500,00		500,00

» POSKYTNUTÉ PŘÍSPĚVKY

582/ Poskytnuté členské příspěvky

ÚČTOVÁ TŘÍDA 5 CELKEM**» TRŽBY Z PRODEJE SLUŽEB**

602/06 Prodej videokazet a DVD ABCD Ekologie

602/08 Maršovský zpravodaj

602/09 Osvětové akce pro veřejnost (den Země,...)

602/10 Lektorné krátkodobé výukové programy

602/11 Lektorné krátkodobé výukové programy

602/12 Lektorné krátkodobé výukové programy

602/13 Lektorné DVPP (učitelé)–mimo pobytové

602/15 Studie, konzultace, poradenství

602/16 Volnočasové akce, kroužky, ekologická

602/18 Lektorné semináře pro ostatní skupiny

602/20 Prodej publikací

602/31 Strava pobytové akce ZŠ

602/33 Strava pobytové akce SŠ

602/35 Strava pobytové akce učitelé

602/36 Strava pobytové akce ostatní

602/40 Ubytování–pobyt.akce ZŠ včetně jednor.

602/42 Ubytování–pobyt.akce SŠ včetně jednor.

602/44 Ubytování–pobyt.akce učitelé vč.jednor.

602/45 Ubytování–pobyt.akce ostatní vč.jednor.

602/50 Předplatné Bedrník

602/51 Lektorné – pobytové akce ZŠ

602/53 Lektorné – pobytové akce SŠ

602/55 Lektorné – pobytové akce učitelé

	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
	6 110,00		6 110,00
	6 110,00		6 110,00
	- 15 936 616,61	- 52 496,94	- 15 989 113,55
	6 156 493,76		6 156 493,76
	1 440,87		1 440,87
	12 000,00		12 000,00
	178 979,80		178 979,80
	125 117,10		125 117,10
	110 101,00		110 101,00
	86 637,71		86 637,71
	88 074,00		88 074,00
	1 535 571,40		1 535 571,40
	54 814,00		54 814,00
	185 913,60		185 913,60
	51 396,00		51 396,00
	136 762,99		136 762,99
	175 686,91		175 686,91
	4 958,00		4 958,00
	4 247,92		4 247,92
	184 566,45		184 566,45
	215 188,49		215 188,49
	4 211,00		4 211,00
	239 301,41		239 301,41
	23 092,50		23 092,50
	117 430,00		117 430,00
	152 820,00		152 820,00
	7 290,00		7 290,00

602/90 Platby zaměstnanců za stravenky, internet

602/91 Mrkvička – síť MŠ

602/94 Balné a poštovné za prodej a zapůjčení

602/96 Krajská koordinace EVVO v KH kraji

602/961 Národní síť EVVO – výukové programy

602/962 Výukové programy – ČOČMČK

602/963 Výukové programy o lese – Lesy ČR

602/966 Národní síť EVVO – práce s VŠ

602/967 Národní síť EVVO – vzdělávání dospělých

602/968 Národní síť EVVO – osvěta

602/97 Ostatní výnosy

602/98 Cestovné k výukovým programům

▾ TRŽBY ZA PRODANÉ ZBOŽÍ

604/10 Tržby bufet

▾ ÚROKY

644/ Úroky

644/10 Úroky běžný účet ČSOB a ČS

644/11 Úroky ze spořicího účtu

▾ KURSOVÉ ZISKY

645/ Kursové zisky

▾ JINÉ OSTATNÍ VÝNOSY

649/ Jiné ostatní výnosy

649/10 Jiné ostatní výnosy – zaokrouhlení

649/20 Jiné ostatní výnosy – pojištění

649/30 Jiné ostatní výnosy

649/40 Ostatní výnosy – daňová úspora

	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
	136 520,62		136 520,62
	52 599,00		52 599,00
	761,22		761,22
	1 322 854,50		1 322 854,50
	213 030,70		213 030,70
	154 910,00		154 910,00
	10 000,00		10 000,00
	11 731,00		11 731,00
	23 368,00		23 368,00
	45 460,00		45 460,00
	480 473,57		480 473,57
	9 184,00		9 184,00
		65 072,40	65 072,40
		65 072,40	65 072,40
	10 496,55		10 496,55
	388,34		388,34
	522,70		522,70
	9 585,51		9 585,51
	1 012,46		1 012,46
	1 012,46		1 012,46
	176 266,70		176 266,70
	34 592,81		34 592,81
	– 5,11		– 5,11
	55 345,00		55 345,00

649/50 Ostatní výnosy.investiční dotace

▾ ZÚČTOVÁNÍ ZÁKONNÝCH REZERV

656/1 Zúčtování rezerv – fara 175

656/2 Zúčtování rezerv–Temný důl 43

▾ PŘIJATÉ PŘÍSPĚVKY

682/10 Přijaté příspěvky od individuál. Dárců

682/20 Přijaté příspěvky od firem

682/33 Přijaté příspěvky– granty od nadací

▾ PŘIJATÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY

684/ Přijaté členské příspěvky

▾ PROVOZNÍ DOTACE

691/10 Dotace ze státního rozpočtu

691/20 Granty a příspěvky z rozpočtu kraj.

691/30 Dotace z operačních programů SF EU

ÚČTOVÁ TŘÍDA 6 CELKEM

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK PŘED ZDANĚNÍM +/-

Daň z příjmu

591/ Daň z příjmu

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK PO ZDANĚNÍ +/-

	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
	86 334,00		86 334,00
	7 946,30		7 946,30
	0		0
	7 946,30		7 946,30
	1 302 098,36		1 302 098,36
	20 000,00		20 000,00
	19 000,00		19 000,00
	1 263 098,36		1 263 098,36
	900,00		900,00
	900,00		900,00
	8 065 945,38		8 065 945,38
	637 577,43		637 577,43
	1 171 115,00		1 171 115,00
	6 257 252,95		6 257 252,95
	15 721 159,51	65 072,40	15 786 231,91
	- 215 457,10	12 575,46	- 202 881,64
	0		0
	0		0
	- 215 457,10	12 575,46	- 202 881,64

ROZVAHA

ke dni 31. 12. 2009 v Kč

AKTIVA

Stalá aktiva
Pozemky
Stavby
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí
Drobný dlouhodobý hmotný majetek
Pořízení dlouhodobého hmotného majetku
Dlouhodobý hmotný majetek
Oprávky ke stavbám
Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí
Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku
Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku
Oběžná aktiva
Zboží na skladě
Poskytnuté zálohy na zásoby
Zásoby
Odběratelé
Poskytnuté provozní zálohy
Daň z přidané hodnoty
Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem
Jiné pohledávky
Pohledávky
Pokladna
Ceniny
Bankovní účty
Krátkodobý finanční majetek
Náklady příštích období
Přechodné účty aktivní

ÚHRN AKTIV

	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
	4 408 580,18	4 290 035,18
	589 210,00	589 210,00
	4 707 224,18	4 707 224,18
	42 495,80	42 495,80
	235 095,50	235 095,50
	159 800,00	276 085,00
	5 733 825,48	5 850 110,48
	-1 047 654,00	-1 282 484,00
	-42 495,80	-42 495,80
	- 235 095,50	- 235 095,50
	-1 325 245,30	-1 560 075,30
	5 228 802,58	12 309 217,12
	180 138,17	199 115,88
	4 115,00	807 000,00
	184 253,17	1 006 115,88
	47 183,02	26 406,02
	14 609,35	28 777,75
	74 520,00	-29 914,00
	1 198 529,97	2 973 181,40
	49 377,66	29 377,66
	1 384 220,00	3 027 828,83
	45 580,00	178 651,00
		36 960,00
	3 578 632,01	8 028 135,41
	3 624 212,01	8 243 746,41
	36 117,40	31 526,00
	36 117,40	31 526,00
	9 637 382,76	16 599 252,30

PASIVA

Vlastní zdroje krytí stálých a oběžných aktiv

Vlastní jmění

Fondy

Jmění

Účet hospodářského výsledku +/-

Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let +/-

Hospodářský výsledek

Cizí zdroje

Zákonné rezervy

Dlouhodobé závazky

Dodavatelé

Ostatní závazky

Zaměstnanci

Závazky k institucím sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

Daň z příjmů

Ostatní přímé daně

Ostatní daně a poplatky

Jiné závazky

Krátkodobé závazky

Ostatní krátkodobé finanční výpomoci

Bankovní výpomoci a půjčky

Výdaje příštích období

Výnosy příštích období

Dohadné účty pasivní

Přechodné účty pasivní

ÚHRN PASIV

	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
	3 980 652,28	3 886 091,64
	3 363 164,04	3 508 296,04
	239 562,10	274 712,10
	3 602 726,14	3 783 008,14
	594 650,04	- 202 881,64
	- 216 723,90	305 965,14
	377 926,14	103 083,50
	5 656 730,48	12 713 160,66
	7 946,30	
	7 946,30	
	77 396,66	58 244,57
	26,00	5 824,00
	-12 603,00	356 321,00
	-22,00	204 099,00
	167 790,00	-84 000,00
	-13 014,00	29 619,00
	15 584,00	3 693,00
	95 332,57	67 301,79
	330 490,23	641 102,36
	3 565 000,00	4 065 000,00
	3 565 000,00	4 065 000,00
	35 971,44	93 367,77
	1 703 602,51	7 904 390,53
	13 720,00	9 300,00
	1 753 293,95	8 007 058,30
	9 637 382,76	16 599 252,30

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Evropský sociální fond, Evropská unie, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,
Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE

Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch a přírodu

Operační program Životní prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Státní fond životního prostředí

nadace rozvoje
občanské společnosti

Granty z Islandu, Lichtenštejnska a Norska
v rámci finančního mechanismu EHP a Nor-
ského finančního mechanismu prostřednictvím
Nadace rozvoje občanské společnosti

Intelligent Energy Europe

Intelligent energy Europe

nadace rozvoje
občanské společnosti

Nadace rozvoje občanské společnosti

Fond T-Mobile

••Mobile••

Nadace VIA a fond T-Mobile

NADACE
PARTNERSTVÍ

Nadace Partnerství

Hnutí
Brontosaurus

Hnutí Brontosaurus

Pavučina

Sdružení středisek ekologické výchovy

Sítí středisek
ekologické výchovy Pavučina

Sítí ekologických poradén STEP

TOYOTA

Toyota Motor Europe

Drogeie Markt

Lesy České republiky,
státní podnik

Centrum evropského
projektování

Zdravé město
Litoměřice

Královéhradecký kraj

Město
Hradec Králové

Město
Litoměřice

Obec
Horní Maršov

STŘEDISKO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY A ETIKY RÝCHORY – SEVER VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2009

Vydalo Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory – SEVER,
Brontosaurus Krkonoše

Horská 175, 542 26 Horní Maršov
sever@ekologickavychova.cz | www.sever.ekologickavychova.cz
IČO: 60153016 DIČ: CZ 60153016
Bankovní spojení: ČSOB Trutnov, č. ú. 272921823/0300

Text: Jana Skučková a kolektiv pracovníků SEVERu
Grafická úprava: Petr Kutáček
Náklad: 500 ks
Tisk: Polygraf, s. r. o.

Vytištěno na recyklovaném papíře

ISBN: 978-80-86838-33-5

9

7880861838335

